

วารสาร

ปีที่ 16 ฉบับที่ 2

วิชาการ

เดือนเมษายน-มิถุนายน 2556

ISSN : 1513-0096

บทบรรณาธิการ

วันที่ 2 เมษายน เป็นวันคล้ายวันพระราชสมภพของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ซึ่งรัฐบาลได้กำหนดให้เป็นวันรักการอ่าน ด้วยทรงเป็นแบบอย่างของนักอ่านและนักเขียน สมควรที่ประชาชนจะนำไปเป็นแบบอย่าง และปลูกฝังให้เป็นคุณลักษณะของเด็กไทยต่อไป ในวโรกาสนี้เพื่อน้อมรำลึกถึงพระมหากรุณาธิคุณของพระองค์ที่ทรงมีพระคุณูปการต่อโรงเรียน โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ในถิ่นทุรกันดาร และโรงเรียนที่ประสบภัยพิบัติต่างๆ พระราชทานความช่วยเหลือเพื่อฟื้นฟูพื้นที่ ดังเช่นเมื่อคราวที่ประเทศไทย ได้เกิดภัยพิบัติจากอุทกภัยครั้งใหญ่เมื่อปลายปี พ.ศ. 2554 ทำให้โรงเรียนเป็นจำนวนมากได้รับความเสียหาย โรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และโรงเรียนตำรวจตระเวนชายแดน ได้รับพระมหากรุณาธิคุณในการพระราชทานหนังสือให้แก่ห้องสมุด เพื่อให้นักเรียนได้มีหนังสืออ่านทดแทนหนังสือที่เสียหายจากน้ำท่วม ยิ่งความปลาบปลื้มปิติยินดีอย่างหาที่สุดมิได้

ดังนั้น วารสารวิชาการฉบับนี้จึงขอนำเสนอบทความเทิดพระเกียรติ โดยเฉพาะพระราชกรณียกิจที่สำคัญอันเนื่องด้วยเรื่องการศึกษาของประเทศไทย นอกจากนั้นยังมีบทความทางวิชาการอื่นๆ อาทิ โครงการไฟฟ้า...ได้บุญ, การเรียนการสอนทางตรง : ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสู่การสอนภาษาไทย, การจัดประสบการณ์โดยผสมผสานโยคะสำหรับเด็กปฐมวัย : กิจกรรมทางด้านภาษาและดนตรี เป็นต้น โดยท่านสามารถติดตามรายละเอียดได้ในเล่ม แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า.

CONTENTS

สารบัญ

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี “ขัตติยราชনারีแห่งราชวงศ์จักรี”	2
โครงการไฟฟ้า..ได้บุญ	10
การอ่านกับการเขียน เราเรียนรู้คู่กัน ตอน 2 น้ำพื้งเรือ เลือพื้งป่า	18
การเรียนการสอนทางตรง : ประยุกต์ทฤษฎีพฤติกรรมนิยมสู่การสอนภาษาไทย	26
การจัดประสบการณ์โดยผลานโยคะสำหรับเด็กปฐมวัย : กิจกรรมทางด้านภาษาและดนตรี	36
การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน โดยใช้ระบบคู่สัญญา	50
การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการนำเสนอข้อมูล โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel	64
ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครู กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม	74
การสอนแบบทวิ/พหุภาษา กับแนวทางพัฒนาการศึกษา โรงเรียนเด็กไทยแนวชายแดนและพื้นที่ยากลำบาก	84

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ
สยามบรมราชกุมารี
“ปัตติยราชนารีแห่งราชวงศ์จักรี”

เรียงเรียงใจ...นิจสุตา อภินันทาภรณ์
สถาบันภาษาโทง สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

เดือนเมษายน ถือว่าเป็นเดือนสำคัญในรอบปีเพราะนอกจากจะเป็นช่วงเวลาแห่งการเฉลิมฉลองในวาระสงกรานต์หรือปีใหม่ไทยแล้ว หากย้อนเวลาไปเมื่อวันเสาร์ที่ 2 เมษายน พ.ศ. 2498 ยังเป็นวันประสูติของสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี พระองค์ทรงเป็นพระราชธิดาองค์ที่สอง ในพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช และสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถ พระนามเดิมว่า **สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์** ทรงมีพระนามที่บรรดาข้าราชการบริพารเรียกกันทั่วไปว่า “ทูลกระหม่อมน้อย”

ต่อมาวันที่ 5 ธันวาคม พ.ศ. 2520 ในวโรกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการสถาปนา พระอิสริยยศที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าสิรินธรเทพรัตนสุดา กิติวัฒนาดุลโสภาคย์ เจริญพระนามตามที่จารึกในพระสุพรรณบัฏว่า **“สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา เจ้าฟ้ามหาจักรีสิรินธร รัฐสีมาคุณากรปิยชาติ สยามบรมราชกุมารี”** นับเป็น สมเด็จพระเจ้าฟ้าหญิงพระองค์แรก ที่ทรงดำรงฐานันดรศักดิ์ที่ “สยามบรมราชกุมารี” แห่งพระบรมราชจักรีวงศ์

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระปรีชาสามารถ ในหลายๆ ด้าน พระราชกรณียกิจต่างๆ ที่ทรงปฏิบัติมีมากมายล้วนแล้วแต่มุ่งไปสู่ การพัฒนาประเทศชาติ มีพระราชดำริและทรงดำเนินการอย่างจริงจังจนเกิดสัมฤทธิ์ผล โดยจะขอกล่าวถึงพระราชกรณียกิจที่สำคัญอันเกี่ยวข้องกับงานการศึกษา ดังนี้

ทรงมุ่งมั่นพัฒนาการศึกษาแก่เด็กและเยาวชน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงมีโครงการในพระราชดำริ ส่วนพระองค์นานาโครงการ ซึ่งระยะเริ่มต้นนั้น มุ่งเน้นการแก้ปัญหาการขาดสารอาหาร ของเด็กในท้องถิ่นทุรกันดาร และพัฒนามาสู่การให้ความสำคัญทางด้านการศึกษา เพื่อการพัฒนาราษฎร ทรงตระหนักถึงประโยชน์และความสำคัญของการศึกษา มีพระราชดำริว่า

“...การศึกษาเป็นปัจจัยหลักในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด
ตลอดจนความประพฤติและคุณงามความดีของบุคคล
ให้บุคคลดำรงตนอยู่ในสังคมและในโลกได้อย่างมั่นคงและมีความสงบร่มเย็นได้
แม้ว่าโลกจะเปลี่ยนแปลงไปรวดเร็วเพียงใดก็ตาม...”

โดยเฉพาะการพัฒนาการศึกษาให้แก่เด็กและเยาวชนในท้องถิ่นทุรกันดาร
ห่างไกลและยากไร้ จะเห็นได้ว่าไม่น้อยกว่าสามทศวรรษแล้ว ที่ทรงปฏิบัติพระราชกิจ
ในการดำเนินโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารด้วยพระวิริยอุตสาหะ
อย่างมุ่งมั่นและทุ่มเท ทรงติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน ทั้งยังทรงค้นคว้า
หาความรู้จากประเทศต่างๆ ในการศึกษาการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม
ที่มีผลต่อประเทศไทยและประชาคมโลก เพื่อทรงปรับปรุงพัฒนาการปฏิบัติงานให้มี
ประสิทธิภาพอยู่ตลอดเวลา ได้มีพระราชดำรัสถึงงานด้านการพัฒนาว่า

“...งานพัฒนาเป็นงานที่ยากและใช้เวลานานกว่าจะประสบความสำเร็จ
ดังนั้นผู้ที่ทำงานด้านการพัฒนาทั้งหลาย จึงต้องอดทน
มีความเชื่อที่หนักแน่นในธรรมะและคุณธรรม อีกทั้งต้องซื่อตรงและจริงใจ
เพื่อให้ผู้อื่นนิยมและศรัทธา...” “...รางวัลอันได้รับในวันนี้
จะเป็นกำลังใจให้มุ่งมั่นปฏิบัติงานพัฒนาต่อไป เพื่อสร้างความอยู่ดีกินดี
ของประชาชนชาวไทย ประชาชนชาวเอเชีย ประชาชนโลก
เพื่อจกนำมาซึ่งสันติภาพและความสมบูรณ์พูนสุขของโลก....”

(พระราชดำรัส สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดา ฯ สยามบรมราชกุมารี เมื่อวันที่
19 พฤศจิกายน 2548 ในโอกาสทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลอินทิรา คานธี
ประจำปี 2547 สาขาสันติภาพ การลดอาวุธ และการพัฒนา จากประเทศสาธารณรัฐ
อินเดีย)

พระราชกรณียกิจด้านการพัฒนาการศึกษานับว่าเป็นการสนับสนุนการพัฒนาประเทศไทยให้มีความเจริญก้าวหน้าและช่วยแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นของสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่ง ทรงเห็นว่าพื้นฐานของผู้เรียนเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ เด็กที่มาจากครอบครัวยากจน ผู้ปกครองมีการศึกษาน้อย ทำให้เด็กมีปัญหาสุขภาพ ขาดสารอาหารและไม่สามารถเรียนรู้ได้ เช่นเดียวกับเด็กปกติทั่วไป จึงทรง

ดำเนินงานโครงการพัฒนาเด็กและเยาวชนในถิ่นทุรกันดารอย่างจริงจัง โดยเฉพาะการแก้ปัญหาขาดสารอาหาร ทรงส่งเสริมให้นักเรียนในโรงเรียนท้องถิ่นทุรกันดารช่วยกันปลูกพืช เลี้ยงสัตว์ แล้วนำผลผลิตทางการเกษตรมาทำเป็นอาหารกลางวันรับประทาน ซึ่งเด็กจะได้รับการพัฒนาพฤติกรรมมารยาทและภาวะสุขภาพที่เหมาะสม มีความรู้ทางการเกษตรสามารถนำความรู้ที่เรียนมาช่วยครอบครัว หรือนำไปประกอบอาชีพการเกษตรสำหรับดำรงชีวิตต่อไป พระมหากรุณาธิคุณนี้ยังรวมไปถึงพระราชกรณียกิจในการติดตามผลการดำเนินงานโครงการต่างๆ ทำให้ทรงทราบถึงปัญหาและความต้องการที่แท้จริงของเด็กและเยาวชนที่มีข้อจำกัดในการเข้ารับการศึกษา เช่น นักเรียนบางส่วนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ยังไม่มีอาหารกลางวันรับประทาน ทำให้ต้องออกกลางคัน หรือเด็กที่อยู่ห่างไกลในพื้นที่ซึ่งภาครัฐไม่สามารถเข้าไปช่วยเหลือได้อย่างทั่วถึง เด็กจำนวนหนึ่งไม่สามารถเดินทางไปโรงเรียนและกลับบ้านได้ภายในวันเดียว โดยเฉพาะในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและจังหวัดน่าน ได้พระราชทานงบประมาณสร้างที่พัก ข้าวสารและอาหาร เพื่อให้เด็กมีการดำรงชีพอย่างมีสุขภาวะ มีพระราชดำริให้แก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ โดยทรงมอบหมายให้ ดร.กฤษณพงศ์ กีรติกร และคณะไปศึกษาและวางระบบในการช่วยเหลือนักเรียน

กลุ่มต่างๆ ต่อไป

นอกจากนี้ เด็กในพื้นที่โครงการที่มีผลการเรียนดีและมีศักยภาพที่จะเรียนต่อไปในระดับสูงได้ เช่น พื้นที่อำเภออมก๋อย จังหวัดเชียงใหม่ หรือพื้นที่ 3 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้พระราชทานพระราชวินิจฉัยส่งเสริมให้เด็กเรียนรู้เท่าเทียมกับโรงเรียนในพื้นที่ที่เจริญก้าวหน้า โดยจัดหาครูและบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถ มีประสบการณ์สูง และมีความเสียสละ เข้าไปช่วยจัดกิจกรรมเสริมการเรียนรู้ในพื้นที่เป้าหมาย การพัฒนาครู และการสนับสนุนสื่อการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน รวมทั้งมีคุณลักษณะไม่แปลกแยกแตกต่างจากภูมิสังคมของแต่ละพื้นที่

ทรงเป็นแบบอย่างของนักอ่านนักเขียน

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ไม่ว่าจะเสด็จพระราชดำเนินไปทรงประกอบพระราชกิจใด สิ่งที่คุณจินตนาของพสกนิกร คือภาพที่พระองค์ทรงจดบันทึกเรื่องราวต่างๆ ที่ทรงพบเห็น พระองค์ทรงเป็นต้นแบบอันงดงามให้คนไทยและคนทั้งโลกได้ดำเนินตามพระราชจริยวัตรด้านการอ่านและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดเวลา หลังจากทรงจดบันทึก และทรงฉายภาพแล้ว ทรงนำมาสังเคราะห์สรุปเป็นองค์ความรู้ผ่านงานแปลและงานพระราชนิพนธ์มากมายกว่า 400 เรื่อง ทำให้พสกนิกรชาวไทยและชาวโลกได้อ่านและศึกษาความรู้อย่างหลากหลาย ซึ่งความสนพระราชหฤทัยการอ่าน การเขียน และการเรียนรู้ของพระองค์นั้นได้เริ่มมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ ดังจะเห็นได้จากพระราชนิพนธ์เมื่อครั้งทรงพระเยาว์ที่ว่า

“หนังสือนี้มีมากมายหลายชนิด
ให้ความรู้สำเร็จบันเทิงใจ
มีวิชาหลายอย่างต่างจำพวก
วิชาการสรรมาสารพัน

นำดวงจิตเร่ร่อนขึ้นสนดไผ่
ฉันจึงใฝ่ใจสุมานอ่านทุกวัน
ล้วนสะดวกค้นได้ให้สุขสันต์
ชั่วชีวิตฉันอ่านได้ไม่เบื่อเลย”

พระองค์ทรงโปรดการอ่านการเขียนมาตั้งแต่ทรงพระเยาว์ กอปรกับ พระปรีชาสามารถทางด้านภาษาทั้งภาษาไทยและต่างประเทศ ร้อยแก้วและร้อยกรอง จึงทรงพระราชนิพนธ์หนังสือประเภทต่างๆ ซึ่งมีความหลากหลายตามพระประสงค์ที่ ได้ทรงงานตลอดเวลามาอย่างต่อเนื่อง ทั้งหนังสือเชิงสารคดีท่องเที่ยว เมื่อครั้ง เสด็จพระราชดำเนินเยือนต่างประเทศ เช่น *เกล็ดหิมะในสายหมอก ทศนะจากอินเดีย มนตร์รักทะเลใต้* หนังสือวิชาการและประวัติศาสตร์ เช่น *บันทึกเรื่องการปกครองของไทย สมัยอยุธยาและต้นรัตนโกสินทร์ กษัตริยานุสรณ์* หนังสือสำหรับเยาวชน เช่น *แก้วจอมแก่น แก้วจอมชน* หนังสือที่เกี่ยวข้องกับพระบรมวงศานุวงศ์ไทย เช่น *สมเด็จพระแม่กับการศึกษา สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนีกับพระราชกรณียกิจ พระราชจริยวัตรด้านการศึกษา* หนังสือพระราชนิพนธ์แปล เช่น *หยกใสร้ายคำ ความคิดคำนึง เก้งแก้วประกายกวี* และล่าสุด คือ *นารีนครา* เป็นวรรณกรรมจีน ร่วมสมัย หนังสือทั่วไป เช่น *นิทานเรื่องเกาะ (เรื่องนี้ไม่มีคดี) เรื่องของคนแขนหัก* เป็นต้น พระราชนิพนธ์ของพระองค์มีลักษณะการเขียนที่คล้ายคลึงกับพระราชนิพนธ์ ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ที่นอกจากจะแสดงพระอารมณ์ขันแล้ว ยังทรงแสดงการวิพากษ์วิจารณ์ในแง่ต่างๆ เป็นการแสดงพระมติส่วนพระองค์ นอกจากงานเขียนประเภทต่างๆ แล้ว ยังมีพระราชนิพนธ์งานเพลงเป็นจำนวนมาก โดยบทเพลงที่ได้รับความนิยมและนำมาขับร้องกันบ่อยครั้ง ได้แก่ *เพลงลี้มดำ* รวมทั้ง ยังทรงประพันธ์คำร้องในบทเพลงพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช ได้แก่ *เพลงรัก และ เพลงเมนูไข่* ในการทรงงานพระราชนิพนธ์ต่างๆ ทรงใช้พระนาม “สิรินธร” เป็นนามปากกาและพระนามอื่นๆ อีก อาทิ

- “*ก๊อนหินก๊อนกรวด*” เป็นพระนามแฝงที่ทรงหมายถึง พระองค์และพระสหาย “ก๊อนหิน” หมายถึง พระองค์เอง ส่วน “ก๊อนกรวด” หมายถึง กุณฑิกา ไกรฤกษ์ พระองค์มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “*เราตัวโตเลยใช้ว่า ก๊อนหิน หวานตัวเล็ก เลยใช้ว่า ก๊อนกรวด รวมกันจึงเป็น ก๊อนหิน-ก๊อนกรวด*” นามปากกานี้ ทรงใช้ครั้งเดียวในงาน ประพันธ์บทความเรื่อง “จากเมืองอิสราเอล” เมื่อปี พ.ศ. 2520

- “แวนแก้ว” พระองค์ทรงตั้งขึ้นเอง ทรงรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “ชื่อแวนแก้วนี้ตั้งเอง เพราะตอนเด็กๆ ชื่อลูกแก้ว ตัวเองอยากชื่อแก้ว ทำไมถึงเปลี่ยนไปไม่รู้เหมือนกัน แล้วก็ชอบเพลงน้อยใจยา นางเอกชื่อ แวนแก้ว” พระนามแฝงนี้ ทรงเริ่มใช้เมื่อปี พ.ศ. 2521 เมื่อพระราชนิพนธ์และทรงแปลเรื่องสำหรับเด็ก ได้แก่ แก้วจอมชน แก้วจอมแก่น และขบวนการนกกาชเชน

- “หนูน้อย” มีรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “เรามีชื่อเล่นที่เรียกกันในครอบครัวว่า น้อย เลยใช้นามแฝงว่า หนูน้อย” โดยทรงใช้เพียงครั้งเดียวในบทความเรื่อง “ปองที่รัก” ตีพิมพ์ในหนังสือ 25 ปีจิตรลดา เมื่อปี พ.ศ. 2523

- “บันดล” ทรงรับสั่งถึงพระนามแฝงนี้ว่า “ใช้ว่า บันดลเพราะคำนี้ผู้ดัดขึ้นมาในสมอง เลยใช้เป็นนามแฝง ไม่มีเหตุผลอะไรในการใช้ชื่อนี้เลย” พระนามแฝงนี้ ทรงใช้ในงานพระนิพนธ์แปลภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย ซึ่งทรงงานให้สำนักเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติ ว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ กระทรวงศึกษาธิการ เมื่อปี พ.ศ. 2526

ทรงเป็น “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” และ “วิศิษฎ์ศิลปิน”

สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงสนพระราชมหุทัยงานศิลปวัฒนธรรมไทยเป็นอย่างยิ่ง มีพระราชดำริว่า ควรจะมีการถ่ายทอดงานด้านวัฒนธรรมไปสู่เด็กและเยาวชนรุ่นใหม่ ผ่านกระบวนการจัดการศึกษาอบรม ทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย เพื่อให้คนรุ่นใหม่เหล่านี้ได้เรียนรู้ ตระหนักความสำคัญ รักและผูกพันในศิลปวัฒนธรรมของชาติ สามารถสืบทอดเพื่อการอนุรักษ์และอาจพัฒนาเป็นอาชีพได้ ทรงสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมเพื่ออนุรักษ์และสืบทอดมรดกทางศิลปวัฒนธรรมของไทย พระอุตสาหะในราชกิจทั้งปวงยังประโยชน์แก่บ้านเมืองและประชาชน เป็นที่ประจักษ์แก่พสกนิกรทั่วหน้า จึงทรงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายรางวัลเกียรติยศ พระเกียรติคุณ ตำแหน่งเกียรติยศ และปริญญากิตติมศักดิ์จากสถาบัน หน่วยงาน และองค์กร ทั้งในราชอาณาจักรและต่างประเทศจำนวนมาก

นอกจากนั้นแล้วพระองค์ทรงมีพระอัจฉริยภาพและความเชี่ยวชาญด้านการดนตรีไทย ทรงเครื่องดนตรีไทยได้ทุกชนิด แต่ที่โปรดทรงดนตรีอยู่เสมอ คือ ระนาดซอ และซอวง โดยเฉพาะระนาดเอก พระองค์ทรงเริ่มหัดดนตรีไทย ในขณะที่ทรงศึกษาอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนจิตรลดา โดยทรงเลือกหัดซอด้วงเป็นเครื่องดนตรีชิ้นแรก และได้ทรงดนตรีไทยในงานปิดภาคเรียนของโรงเรียน รวมทั้งงานวันคืนสู่เหย้าร่วมกับวงดนตรีจิตรลดาด้วย หลังจากทรงเข้าศึกษาในระดับอุดมศึกษา ณ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พระองค์ทรงเข้าร่วมชมรมดนตรีไทยของสโมสรนิสิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยและคณะอักษรศาสตร์ โดยทรงดนตรีซอด้วงเป็นหลัก จากนั้นทรงเริ่มหัดเล่นเครื่องดนตรีไทยชิ้นอื่นๆ กล่าวโดยย่อคือ พระองค์ได้ทรงงานในพระราชกิจงานนันทนาการ ในการส่งเสริม และให้การอุปถัมภ์ในด้านศิลปวัฒนธรรมต่างๆ ของประเทศอย่างเต็มพระกำลัง โดยมีทรงย่อท้อต่อความเหน็ดเหนื่อยทางพระวรกาย พระองค์จึงได้รับการทูลเกล้าฯ ถวายพระสมัญญานามว่า “เอกอัครราชูปถัมภกมรดกวัฒนธรรมไทย” และ “วิศิษฎ์ศิลปิน”

ในวโรกาสวันคล้ายวันพระราชสมภพ 2 เมษายน พ.ศ. 2556 นี้
ในนามของคณะผู้จัดทำวารสารวิชาการ
ขออำนาจคุณพระศรีรัตนตรัยและสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ปูญบารมี
แห่งองค์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว สมเด็จพระนางเจ้า พระบรมราชินีนาถ
น้อมนำถวายเป็นพุทธบูชาให้พระองค์ทรงพระเจริญ มีพระพลานามัยแข็งแรง
ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ดุจเงาแดดด้วยพระหฤทัย

อ้างอิง

สมเกียรติ ขอบผล “สำนักในพระมหากษัตริย์” เมษายน 2553

<http://app.eduzones.com>

<http://www.cad.go.th/50years/main.htm/>

<http://kanchanapisek.or.th>

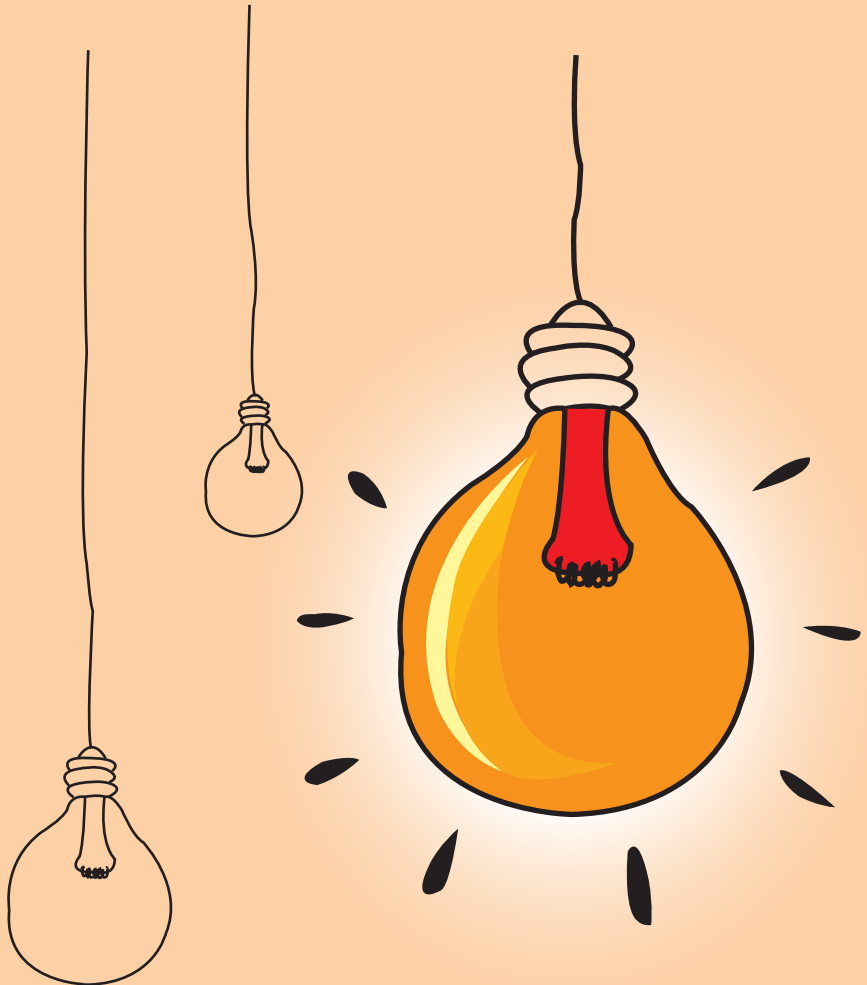
<http://www.kroobannok.com>

[http://th.wikipedia.org./](http://th.wikipedia.org/)

โครงการไฟฟ้า..ได้บุญ

โดย...สูงสวัสดิ์ สุภามณี

กลุ่มสาระการเรียนรู้การงานอาชีพและเทคโนโลยี โรงเรียนพนาพิทยาคม

เมื่อเดือน

ธันวาคม พ.ศ. 2555 ผู้เขียนได้ออก

ตรวจการปฏิบัติงานตามปฏิทินโครงการไฟฟ้าของ

นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และปีที่ 5 โรงเรียนพานพิทยาคม

อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย ในวิชาโครงงานไฟฟ้า ซึ่งใช้เวลาวันเสาร์

อาทิตย์ปฏิบัติงานตรวจสอบวงจรไฟฟ้าและติดตั้งไฟฟ้าของบ้านที่นักเรียนแต่ละกลุ่มร่วมกันสำรวจว่าเป็นผู้ที่ยากจนหรือเป็นผู้สูงอายุไม่สามารถแก้ไขปรับปรุงปัญหาที่เกิดจากไฟฟ้าได้ ปรากฏว่านักเรียนมีความสุข สนุก และไม่เบื่อ

ในขณะที่เจ้าของบ้านกระตือรือร้นในการต้อนรับด้วยความดีใจ โดยกิจกรรม

โครงงานไฟฟ้าที่จัดขึ้นนี้เป็นการจัดนอกเวลาเรียนเพื่อเสริมทักษะการทำโครงงาน

การปฏิบัติงานไฟฟ้าและการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์แก่

นักเรียนหลังจากที่เรียนสาระเพิ่มเติมวิชาช่างไฟฟ้ามาแล้ว

นักวิชาการหลายท่านกล่าวถึงการเรียนรู้แบบโครงงาน (Project Based Learning) เป็นงานวิจัยเล็กๆ สำหรับการแก้ปัญหาหรือข้อสงสัยโดยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งการเรียนรู้แบบโครงงานเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต สอดคล้องกับหลักทฤษฎี Constructivism และการเรียนรู้แบบร่วมมือ (Cooperative Learning) ทั้งนี้การเรียนรู้แบบโครงงานช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยการปฏิบัติ ทำให้ความรู้คงทน เกิดการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ๆ ได้ตลอดเวลา ดังนั้นถ้าครูผู้สอนมีกระบวนการจัดการเรียนรู้ให้ชัดเจน มีการประสานกับฝ่ายที่เกี่ยวข้องไว้ล่วงหน้า จะส่งผลทำให้การจัดกิจกรรมของนักเรียนมีความคล่องตัวและบรรลุผลตามเป้าหมาย

ผู้เขียนได้รับผิดชอบกิจกรรมโครงงานไฟฟ้าในรูปแบบโครงงานอาชีพมาหลายครั้งพบว่าได้ผลไม่เป็นที่พึงพอใจนัก เนื่องจากนักเรียนอึดอัดในการติดต่อหาลูกค้า และหายากเนื่องจากยังไม่มี ความมั่นใจจากผู้ว่าจ้างแม้แต่พ่อแม่ นักเรียนก็เหมือนกัน จึงเปลี่ยนรูปแบบจากโครงงานอาชีพเป็นโครงงานประเภทงานศึกษาทดลอง แล้วจัดอุปกรณ์ให้ฟรีแก่บ้านเป้าหมาย โดยให้เลือกคนที่ยากจนหรือมีความต้องการจริงๆ ปรากฏว่านักเรียนมีความสุขและสบายใจในการติดต่อบ้านเป้าหมายและได้รับการตอบรับที่ดี ส่งผลให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติงานตามเป้าหมาย คือ จำนวน 3 – 5 หลังต่อกลุ่ม และทำให้ได้ผลการปฏิบัติงานมาสรุปเป็นข้อมูลเพื่อศึกษาเรียนรู้ร่วมกัน เกิดประสบการณ์และมีเจตคติที่ดีต่อวิชาชีพช่างไฟฟ้า ในส่วนของขั้นตอนการดำเนินการมีดังนี้

1. ขั้นตอนแผน

1.1 กำหนดนักเรียนกลุ่มเป้าหมายคือคนที่เคยเรียนสาระเพิ่มเติมช่างไฟฟ้า 1 หรือมีประสบการณ์เรื่องการปฏิบัติงานไฟฟ้ามาแล้ว

1.2 เสนอโครงการพัฒนาทักษะนักเรียนโดยกิจกรรมโครงงานไฟฟ้าต่อฝ่ายบริหาร เพราะมีกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลายฝ่าย (อาจจะ เป็นรายวิชาเรียนหรือกิจกรรมเสริมฯ ก็ควรทำเช่นเดียวกัน)

1.3 จัดหางบประมาณเพื่อซื้ออุปกรณ์ไฟฟ้าจำนวนเงิน 5,000 บาท โดยวิธีจำหน่ายเทียนหอมสำหรับจุดในเทศกาลลอยกระทง โดยดำเนินการร่วมกับกิจกรรมชุมนุมแนะแนว ซึ่งมีเป้าหมายด้านการกุศลเช่นเดียวกัน ราคาชุดละ 100 บาท ปรากฏว่าได้งบประมาณเพียงพอในการดำเนินงาน โดยรายจ่ายที่ใช้จ่ายไป ได้แก่ ค่าหลอดไฟฟ้าจำนวน 15 ชุด สายไฟฟ้า PVC 2x1.5 SQMM จำนวน 1 ชุด อุปกรณ์ไฟฟ้าอื่นๆ ค่าตอบแทนวิทยากรท้องถิ่น คนละ 300 บาท จำนวน 3 คน

2. ขั้นตอนการ

2.1 ใช้เวลากิจกรรมชุมนุมและเวลาว่างของนักเรียนสำหรับให้ความรู้ในการทำโครงการ และมอบหมายให้ออกสำรวจหาข้อมูลความต้องการของผู้รับบริการ ปรากฏว่านักเรียน 4 กลุ่มสำรวจได้บ้านเป้าหมายจำนวน 17 หลัง เป็นการติดตั้งหลอดไฟฟ้าหลังละ 1 ดวงจำนวน 13 หลัง และตรวจซ่อมจำนวน 4 หลัง

2.2 เขียนโครงร่างโครงการไฟฟ้าโดยใช้ข้อมูลที่สำรวจในการเขียนโครงการ โดยจะให้ความสำคัญในส่วนของปฏิทินปฏิบัติงานและการทำประมาณการวัสดุอุปกรณ์

2.3 วางแผนปฏิบัติงาน ประกอบด้วยขั้นตอนดังนี้

2.3.1 การสำรวจลักษณะงานและทำประมาณการวัสดุอุปกรณ์ โดยให้สมาชิกที่เป็นผู้ติดต่อบ้านเป้าหมายถ่ายรูปสภาพบ้านและจุดปฏิบัติงานมานำเสนอในกลุ่ม เพื่อกำหนดขั้นตอนการทำงานและกำหนดจำนวนวัสดุอุปกรณ์ รวมทั้งเครื่องมือ หลังจากนั้นจึงจัดตัวแทนไปซื้อของและให้แต่ละกลุ่มนำไปไว้ที่บ้านที่จะไปปฏิบัติงาน

2.3.2 ติดต่อช่างไฟฟ้าหรือผู้ที่มีความรู้เรื่องไฟฟ้าในท้องถิ่นมาเป็นวิทยากรเพื่อดูแลและให้คำแนะนำในการปฏิบัติงานแทนครู เนื่องจากครูต้องเดินทางไปตรวจจุดอื่นๆ อย่างทั่วถึง

2.3.3 นัดหมายเรื่องเวลาในการปฏิบัติงาน การเดินทาง และเตรียมอาหารกลางวัน รวมทั้งให้ทำหนังสือขออนุญาตผู้ปกครอง หนังสือแจ้งเจ้าของบ้าน ที่ไปปฏิบัติงาน และหนังสือแจ้งเชิญวิทยากรท้องถิ่น

2.3.4 อบรมนักเรียนให้ตั้งใจปฏิบัติงานและด้านความปลอดภัย ได้แก่ ความรับผิดชอบ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ความซื่อสัตย์ และมีจิตสาธารณะ โดยเน้นรายละเอียดเรื่องความปลอดภัยทั้งจากการเดินทางและการปฏิบัติงาน การใช้เครื่องมือ การเก็บอุปกรณ์ และการทำความสะอาดในพื้นที่ เป็นต้น

2.4 ช่วงเวลาการปฏิบัติงาน ปรากฏว่า นักเรียนมีความตั้งใจและรับผิดชอบดีมาก จากการสอบถามนักเรียนและตรวจสอบจากบันทึกผลการปฏิบัติงานสามารถสรุปเหตุผลได้ดังนี้

2.4.1 บ้านที่ไปปฏิบัติงานทุกหลังมีความสัมพันธ์เป็นญาติพี่น้อง ทำให้ นักเรียนที่ติดต่อกับเพื่อนในกลุ่มร่วมกันรับผิดชอบ ซึ่งใช้เวลาปฏิบัติงานเฉลี่ยวันละ 2 หลัง หรือประมาณ 2 สัปดาห์

2.4.2 นักเรียนเป็นผู้กำหนดลำดับก่อนหลังของบ้านที่จะไปปฏิบัติงาน จึงไม่มีปัญหาเรื่องความขัดแย้งและช่วยกันปฏิบัติงานจนครบทุกหลังตามเป้าหมาย ถึงแม้ว่าบางกลุ่มใช้เวลาถึง 3 สัปดาห์

2.4.3 นักเรียนทุกคนมีความสุขกับคำชมเชยและการต้อนรับจากเจ้าของบ้าน และผู้คนโดยรอบที่มาเยี่ยมชมซักถาม

2.5 ตัวแทนกลุ่มบันทึกผลการปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการวิเคราะห์และสรุปผล ในบทที่ 4 ของรายงาน คือ 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้รับบริการ 2) ข้อมูลวิทยากรท้องถิ่น 3) สภาพการปฏิบัติงาน 4) ผลการปฏิบัติงาน ด้านความรู้ และด้านประสบการณ์ การทำงานเป็นทีม

3. ขั้นสรุปผลการปฏิบัติงาน

เป็นขั้นตอนที่มีกระบวนการหรือรูปแบบที่เหมือนโครงงานทั่วไป คือ การเขียนรายงาน การจัดทำบอร์ดนิทรรศการ และการนำเสนอ สำหรับโครงงานไฟฟ้าที่ผู้เขียนดำเนินการมีมุมมองที่พบจากภาพรวมของกิจกรรมและลักษณะงานที่เป็นประสบการณ์ตรงต่อนักเรียน คือ

3.1 การระดมทุนมีวิธีการ คือ นักเรียนต้องสร้างเครือข่ายให้มากที่สุดเพื่อกระจายสินค้าไปยังผู้ซื้อในท้องถิ่นภายในเวลา 3 สัปดาห์ แต่เนื่องจากการทำร่วมกับชุมชนแนะแนวจึงสะดวกขึ้น

3.2 การหาสถานที่เพื่อฝึกประสบการณ์แก่นักเรียน โดยอาศัยความร่วมมือจากชาวบ้าน ควรมีสิ่งที่เป็นสื่อกลางที่เหมาะสมเพื่อให้เกิดความสนใจ ก็จะสร้างความเข้าใจในการขอความร่วมมือได้ง่าย แต่ถึงอย่างไรชาวบ้านจะมองทางบวกสำหรับครูและนักเรียนเสมอ

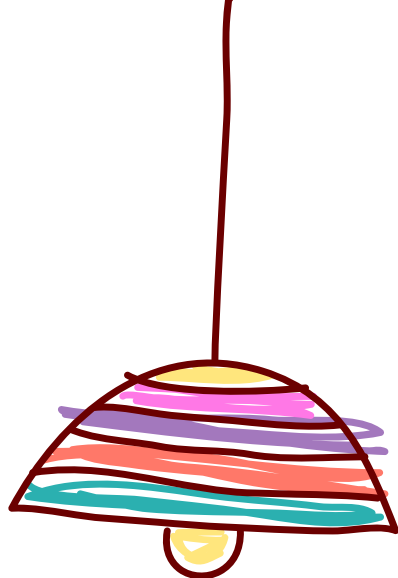

3.3 การชี้แจงให้เข้าใจถึงภาวะผู้นำและผู้ตามที่ดีของสมาชิกในกลุ่ม ทำให้การปฏิบัติงานที่บ้านหลังแรกไม่เสียเวลามากนัก เนื่องจากไม่เกิดความสับสน ดังนั้นแต่ละกลุ่มต้องจัดขั้นตอนและกำหนดหน้าที่ให้ดี รวมทั้งครูต้องมีโอกาสชี้แจงแนวปฏิบัติแก่วิทยากรท้องถิ่นก่อนการปฏิบัติงานของนักเรียน

3.4 ความแตกต่างของสภาพพื้นที่ที่ปฏิบัติงาน ทำให้งานเดียวกันมีประเด็นย่อยที่สร้างการเรียนรู้แก่นักเรียน เช่น ฝาผนังที่เป็นปูนและไม้ ก็สร้างความแตกต่างในการทำงาน ได้แก่ การตอกตะปูยึดเข็มขัดรัดสาย การเจาะเพื่อสอดสายหรือการยึดกล่องสวิตช์ เป็นต้น

3.5 การควบคุมดูแลนักเรียนเพื่อให้ผลงานเสร็จตามที่กำหนด ความรับผิดชอบภาระหน้าที่ และอุปกรณ์สิ่งของหรือเครื่องมือมีปัญหาไม่มากนัก เนื่องจากนักเรียนมีส่วนร่วมในการกำหนดกิจกรรม

จนถึง ณ วันนี้ ผู้เขียนมีความรู้สึกพึงพอใจกับกิจกรรมโครงการที่ให้นักเรียนทำมาก ซึ่งรูปแบบการบูรณาการการเรียนรู้โดยโครงการกับกิจกรรมการกุศล สามารถเลียนแบบจากกิจกรรมที่มีจัดในที่ต่างๆ เช่น การเข้าค่ายอาสา การบริจาคสิ่งของต่างๆ เป็นต้น ดังนั้นภาระงานของกิจกรรมถ้านักเรียนมีความรู้ สามารถปฏิบัติได้และเกิดผลโดยตรงต่อเขา ก็จะส่งผลต่อความสำเร็จในงานนั้นทุกประการ

การอ่านกับการเขียน เราเรียนรู้คู่กัน

ตอน 2

น้ำพั้งเรือ เลือพั้งป่า

โดย...สวพร จารุหัด
ข้าราชการบำนาญ

เมื่อกล่าวถึงการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ทั้งครูและนักเรียนจะคุ้นเคยกับเป้าหมายสำคัญของหลักสูตรการเรียนการสอนวิชานี้ คือ

การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เป็นอย่างดี สำหรับครูก็จะพยายามสอนหรือสร้างสภาพแวดล้อมในการเรียนการสอนเพื่อให้ความรู้ ความเข้าใจ กระตุ้นและส่งเสริมนักเรียนด้วยวิธีการและสื่อการเรียนการสอนต่างๆ เพื่อให้นักเรียนมีความสามารถและพัฒนาทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนให้ดียิ่งๆ ขึ้น ทั้งนี้เพื่อว่านักเรียนจะได้รู้จักใช้ภาษาไทยได้ดีนั่นเอง สำหรับนักเรียนก็จะคุ้นเคยกับการที่ต้องร่วมกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการปฏิบัติต่างๆ และทำแบบฝึกหัดที่เกี่ยวข้องกับการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนที่ครูกำหนดให้ด้วยความอดทน บางขณะด้วยความสนใจและกระตือรือร้น และบางขณะด้วยความเบื่อหน่ายแล้วแต่กรณี เดิมทีเชื่อกันว่าทักษะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนเป็นทักษะเบื้องต้นในการใช้ภาษาไทย ภายหลังมีการเพิ่มทักษะการดูและการคิดเข้าไป อาจจะเพราะคิดกันว่าปัจจุบันมีสื่อหลากหลายเกิดขึ้นที่เด็กและเยาวชนจะได้รู้เห็นมากขึ้นกว่าแต่ก่อน และอาจจะเกรงว่าถ้าส่งเสริมให้เกิดทักษะ ฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยไม่พูดถึงการคิด ก็จะเป็นการที่นักเรียนจะดีแต่รู้จักฟัง พูด อ่าน และเขียน โดยไม่รู้จักคิด จึงต้องสอนเรื่องการดู ให้รู้จักดูและเห็นสิ่งที่เป็นประโยชน์และไม่ใช่ประโยชน์ และต้องสอนให้รู้จักคิดที่เกี่ยวข้องกับการฟัง การพูด การดู การอ่าน และการเขียนด้วย สำหรับผู้เขียนเห็นว่า จะเพิ่มทักษะการดูและการคิดเข้ามาหรือไม่ การเรียนการสอน

วิชาภาษาไทยที่ดำเนินกันมา ก็ไม่ขาดทักษะการดูและการคิดแต่อย่างใด เพราะในชีวิตของนักเรียนที่ต้องฝึกฝนเกี่ยวกับการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น เป็นเรื่องธรรมชาติธรรมดาามากที่จะต้องได้ดู ได้เห็น และได้คิดไปด้วยในกระบวนการใช้ทักษะทั้งสี่อยู่แล้ว หัวใจนักปราชญ์ สุ จิ ปุ ลิ ที่เราค้นเคยกันดีมาแต่โบราณที่สอนให้เรา รู้จักฟัง คิด ถาม และเขียน ก็เป็นเครื่องแสดงให้เห็นชัดอยู่แล้วว่า เป็นกระบวนการที่เราควรใช้แสวงหาความรู้ ซึ่งครอบคลุมทักษะทั้ง ฟัง ดู พูด อ่าน เขียน และคิดอยู่ด้วยแล้วอย่างแน่นอน แต่ถ้าคิดกันว่าต้องเน้นทักษะการดูและการคิด เข้าไว้ด้วยเพื่อจะได้เน้นหรือให้เห็นชัด ก็ไม่มีปัญหา

ขอเพียง
อง่าเผลอปิดคิดว่า
ที่ได้ไม่กล่าวถึง
เพราะไม่สิ้นหรือ
ไม่เคยสอนนักเรียน
ของเรามาก่อน
โดยเฉพาะเรื่องการคิด
ก็แล้วกัน

การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน ถ้ามองหรือคิดว่าเป็นเพียงทักษะในการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยเท่านั้น ก็อาจจะแคบไป และไม่ให้ความสำคัญเท่าที่ควร ถ้ามองว่าเป็นทักษะพื้นฐานในการศึกษาเล่าเรียนสำหรับทุกวิชาที่เด็กและเยาวชนได้รับการฝึกฝนเป็นเบื้องต้นจากวิชาภาษาไทย ก็จะเห็นว่า การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนมีความสำคัญขึ้น และถ้ายังมองว่าเป็นทักษะพื้นฐานในการดำเนินชีวิต ทั้งในช่วงที่อยู่ในวัยศึกษาเล่าเรียนและช่วงหลังจากนั้นตลอดชีวิตก็จะเป็นการให้ความสำคัญต่อการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนตรงตามความเป็นจริงยิ่งขึ้น

เพราะการฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนไม่ใช่เป็นเพียงทักษะที่ฝึกฝนให้เกิดขึ้นในการเรียนเท่านั้น แต่เป็นการปฏิบัติในชีวิตประจำวันของเราทุกคนในทุกช่วงวัย

ซึ่งถ้าเรามีทักษะเหล่านี้และสามารถใช้ทักษะเหล่านี้ได้อย่างดี ก็เท่ากับว่าเราสามารถดำเนินชีวิตได้อย่างราบรื่น ประสบผลสำเร็จและมีความสุขตลอดช่วงชีวิตของเรา

ถ้าเราจับคู่การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียน เราจะได้คู่แฝด 2 คู่ คือ การฟังและการพูดคู่หนึ่ง กับการอ่านและการเขียนอีกคู่หนึ่ง เป็นคู่แฝดที่ยากจะแยกออกจากกัน หากแยกหรือขาดการกระทำอย่างหนึ่งอย่างใดของแต่ละคู่ การกระทำนั้นก็จะไม่สมบูรณ์ ผู้เขียนนี่ก็ไม่ว่ากับการฟังใดบ้างที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการพูด มีการอ่านใดบ้างที่ไม่ได้เกิดจากการเขียน และมีการพูดใดบ้างที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการอ่านใดบ้างที่ไม่ได้เกิดจากการเขียน และมีการพูดใดบ้างที่เกิดขึ้นโดยไม่มีการอ่านใดบ้างที่ไม่ได้เกิดจากการพูด เมื่อเราพูด เราต้องรู้ว่าเราพูดอะไรกับใคร เมื่อเราฟัง เราต้องรู้ว่าเราฟังอะไรที่ใครพูด การพูดและการฟังยังมีการซักถามและตอบระหว่างผู้พูดและผู้ฟัง ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ก่อให้เกิดการถ่ายทอดและแลกเปลี่ยนความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก เจตคติ และค่านิยมของผู้ที่อยู่ในสังคมเดียวกัน ก่อให้เกิดความเจริญงอกงามทุกด้านในการดำเนินชีวิต การอ่านและการเขียนก็เช่นเดียวกันกับการฟังและการพูด เพียงแต่ผู้อ่านและผู้เขียนมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดในลักษณะที่แตกต่างกันบ้าง กับความสัมพันธ์ระหว่างผู้ฟังและผู้พูด อาจจะขาดการได้เห็นหน้า ไม่ได้เห็นภาษากาย ไม่ได้สัมผัสน้ำเสียงและอารมณ์ความรู้สึกด้วยตาและหูโดยตรง และไม่มีโอกาสในการพูดถามตอบกันและกัน

แต่ผู้อ่านและ
ผู้เขียนก็สามารถ
สร้างปฏิสัมพันธ์กัน
ด้วงการรู้ภาษา
เป็นสื่อ สื่อความรู้
ความคิด ความรู้สึก
ต่อกัน

การอ่านและ
การเขียนมีความ
สัมพันธ์กันเป็น
พิเศษกว่า
การฟังและการ
พูดในประเด็น
ที่ว่า

ขณะที่การฟังและการพูดอยู่ในสถานการณ์ที่ไม่เป็นทางการ คือ เป็นการสนทนาพูดคุยกัน ต้องอาศัยบทบาทของคู่สนทนาที่จะต้องตั้งใจ เอาใจใส่ และกระตือรือร้น เพื่อให้การสนทนาดำเนินไปอย่างราบรื่นและสร้างสรรค์ แต่ในสถานการณ์ที่เป็นทางการ คือ เป็นการบรรยาย การแสดงสุนทรพจน์ หรือการประกาศ และเป็นการฟังคำบรรยาย ทั้งสุนทรพจน์ การฟังและการพูดที่เป็นทางการในลักษณะนี้มักจะไม่เกิดความบันเทิงใจหรือแรงกระตุ้นให้ผู้พูดหรือผู้ฟังต้องการจะเปลี่ยนบทบาทของตน เช่น ผู้ฟังคำบรรยายหรือฟังสุนทรพจน์อยากจะได้เป็นผู้บรรยายหรือผู้แสดงสุนทรพจน์บ้าง ผู้ฟังหรือผู้พูดในลักษณะที่เป็นทางการนี้ มักยินดีที่จะแสดงบทบาทที่ดีของตนไป แต่ในกรณีของผู้อ่านและผู้เขียนที่มีความสัมพันธ์ที่เป็นพิเศษระหว่างกันคือ แต่ละฝ่ายดูเหมือนจะสำนึกถึงบทบาทและความสัมพันธ์ของอีกฝ่ายหนึ่งมาก และตระหนักว่าบทบาทของแต่ละฝ่ายมีอิทธิพลให้อีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะเปลี่ยนบทบาทของตน เช่น ผู้เขียนต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจความคิดของตน จึงหาวิธีการต่างๆ ที่จะเสนอความรู้ความคิดให้ผู้อ่านสามารถเข้าใจได้อย่างถูกต้อง ส่วนผู้อ่านก็จะพยายามทำความเข้าใจความคิดของผู้เขียนด้วยการใช้เทคนิคการอ่าน และศึกษาเทคนิคการเขียนที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้นเพื่อทำความเข้าใจข้อเขียน รวมทั้งพยายามทำความเข้าใจกับผู้เขียนเพื่อจะได้เข้าใจความคิด ความรู้สึก รวมทั้งเจตคติของผู้เขียนที่สื่อออกมาในงานเขียนด้วย

ในขณะนี้อาจจะมีน้องมากที่ผู้ฟังเกิดแรงบันดาลใจจากจะเป็นผู้พูดบ้าง
แต่ในกรณีของผู้อ่านที่อาจจะเป็นผู้ใช้จนบ้างวันหนึ่งมีมากทีเดียว

ดูเหมือนจะไม่ปรากฏเลยที่ผู้เขียนโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้เขียนงานบันเทิงคดี
จะไม่เคยเป็นผู้อ่านตัวยงมาก่อน การอ่านมากก่อให้เกิดแรงบันดาลใจให้อยากเป็น
ผู้เขียน หรือสร้างงานเขียนของตนขึ้นบ้าง การอ่านมากทำให้ผู้อ่านได้พบงานเขียน
หลากหลายของผู้เขียนต่างๆ การอ่านมากทำให้เกิดความรู้เกี่ยวกับงานเขียนต่างลักษณะ
ทำให้เกิดความชำนาญในการทำควมเข้าใจ และคาดคะเนถึงเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้น
ตลอดจนถึงการคลี่คลายเหตุการณ์ในตอนจบ การอ่านมากทำให้สังเกตเห็นจุดอ่อน
และจุดแข็งของงานเขียน นำไปสู่ความสามารถในการวิเคราะห์วิพากษ์วิจารณ์งานเขียน
ที่อาจจะดีหรือไม่ดีอย่างไร การอ่านมากนำไปสู่การประเมินความสามารถของตน
ในการจะสร้างงานเขียนของตนขึ้นบ้างได้หรือไม่ และยังนำไปสู่การคิดที่จะสร้างงานเขียน
ที่ดี มีคุณค่า หรือที่อาจจะขจัดจุดอ่อนที่ได้พบเห็นในงานเขียนอื่นๆ ความบันเทิงใจ
ที่จะเป็นผู้สร้างสรรค์งานเขียนขึ้นบ้างในผู้อ่านงานประเภทสารคดีทั่วไป หรือนงานเขียน
ทางวิชาการต่างๆ อาจจะน้อยกว่าในผู้อ่านงานเขียนประเภทบันเทิงคดี แต่ความ
ต้องการที่จะเป็นผู้เขียน และมีความสามารถในการเขียนงานสารคดีประเภทต่างๆ
ก็เกิดจากการได้อ่านงานเขียนประเภทนี้เป็นจำนวนมาก ได้เรียนรู้วิธีการเขียน
ในลักษณะต่างๆ จากการได้อ่านงานเขียนประเภทเหล่านั้น รวมทั้งการได้สังเกต
เปรียบเทียบงานเขียนที่ดีที่เป็นประโยชน์ และที่ง่ายต่อการทำความเข้าใจ กับงานเขียน
ที่มีข้อบกพร่องที่ยากต่อการทำความเข้าใจ และมีประโยชน์น้อยเช่นเดียวกัน รวมทั้ง
การได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการเขียนในลักษณะต่างๆ ก็นำไปสู่การเปลี่ยนบทบาท
จากผู้อ่านกลายเป็นผู้เขียน ไม่แตกต่างจากผู้อ่านงานบันเทิงคดีที่กลายเป็นผู้เขียน
เสียเอง อย่างไรก็ตามผู้อ่านตัวยงที่เปลี่ยนบทบาทมาเป็นผู้เขียน ไม่ว่าจะเป็นผู้เขียน
งานบันเทิงคดีหรือสารคดีก็ยังคงความเป็นผู้อ่านที่ขำของของตนไว้ประการหนึ่ง
เนื่องจากการอ่านได้เข้ามาอยู่ในสายเลือดเสียแล้ว และอีกประการหนึ่งที่สำคัญมาก
คือการอ่านช่วยให้สามารถสร้างงานเขียนที่ดี และช่วยให้รู้ความต้องการของผู้อ่าน
ได้ดีขึ้นด้วยนั่นเอง

การฟังและการพูดต้องการผู้ฟังและผู้พูดที่รู้จักแสดงบทบาทของตนเองอย่างเหมาะสม ให้ความร่วมมือต่อกัน ถ้อยทีถ้อยอาศัยกัน ในการทำให้การสนทนาหรือการฟังการพูดนั้นดำเนินไปด้วยดี มีประโยชน์ สร้างสรรค์ และเกิดความรู้สึกที่ดีต่อกัน การอ่านและการเขียนก็เช่นเดียวกัน ผู้อ่านและผู้เขียนต่างเรียนรู้ซึ่งกันและกัน ทำความเข้าใจบทบาท ความมุ่งหมาย และข้อจำกัดของกันและกัน ในขณะที่การอ่านและการเขียนดำเนินไป บางครั้งก็ก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการปรับเปลี่ยนบทบาทของผู้อ่านและผู้เขียน และตลอดเวลาการอ่านและการเขียน ผู้อ่านและผู้เขียนต่างสนับสนุนกันและกันในการทำหน้าที่อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การสื่อสารและปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน ไม่ว่าจะเพื่อความบันเทิง หรือเพื่อความรู้ ความคิด อารมณ์ ความรู้สึก และเจตคติเป็นไปอย่างราบรื่น อย่างสร้างสรรค์ ต่างสนับสนุนกันและกันอย่างพึ่งพาอาศัย และอย่างเป็นประโยชน์ด้วยกันทั้งสองฝ่าย

การเรียนรู้การสอนทางตรง

:

ประยุกต์ทฤษฎี พฤติกรรมนิยม สู่การสอนภาษาไทย

โดย...เลิศวิมล ทองอาจ
โรงเรียนสาธิตจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ฝ่ายมัธยม
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ศาสตร์สาขาที่มีคุณูปการต่อการสอนภาษาไทยเป็นอย่างยิ่ง คือ จิตวิทยาการเรียนรู้

การตั้งคำถามว่าบุคคลเรียนรู้ได้อย่างไร มีปัจจัยอะไรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ และจะทําอย่างไรให้การเรียนรู้ของบุคคลเกิดขึ้นอย่างคงทน ล้วนแล้วแต่เป็นคำถามที่นักจิตวิทยาการเรียนรู้พยายามที่จะศึกษาและสร้างแนวคิดใหม่ๆ ขึ้นมาอย่างสม่ำเสมอ ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้มีอยู่หลายกลุ่ม ที่ได้รับความนิยม และเผยแพร่อยู่ทั่วไป เช่น

ทฤษฎีการรับรู้พุทธิปัญญานิยม (cognitivism)

ทฤษฎีการรับรู้มนุษยนิยม (Humanitism)

และทฤษฎีการรับรู้พฤติกรรมนิยม (behaviorism)

น่าสนใจว่ามีผู้กล่าวว่าทฤษฎีการเรียนรู้สองกลุ่มแรกเป็นทฤษฎี “ใหม่” และจัดให้ทฤษฎีการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมเป็นทฤษฎี “เก่า” ทั้งที่ในความเป็นจริงแล้ว แต่ละทฤษฎีล้วนเกื้อกูลซึ่งกันและกัน การจะตัดสินว่าทฤษฎีใดใหม่หรือเก่านั้น คงไม่สำคัญเท่ากับว่า ทฤษฎีใดจะใช้อธิบายการเรียนรู้ของบุคคลได้ชัดเจนและอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลมากกว่ากัน

บทความนี้ต้องการนำเสนอมิติของการนำทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ไปใช้ โดยเสนอตัวอย่างของการนำทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมมาใช้ในการออกแบบการเรียนการสอนภาษาไทย อย่างไรก็ตาม บทความนี้มีได้มีวัตถุประสงค์ที่จะชี้แนะว่า การสอนภาษาไทยจะต้องใช้แต่เฉพาะทฤษฎีนี้เท่านั้น เพราะในการเรียนการสอนภาษาไทยในบริบทจริง เป็นการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ในลักษณะผสมผสาน ทฤษฎีและผสมผสานวิธี (Multi - theory and Multi-method) ซึ่งการเลือกใช้ก็เป็นไปตามปัจจัยทั้งในด้านพฤติกรรมการเรียนรู้ที่เป็นเป้าหมาย ลักษณะของเนื้อหา ความรู้และวิธีการวัดประเมิน แต่การศึกษาตัวอย่างของการสอนตามทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งก็น่าที่จะทำให้ครูผู้สอนภาษาไทยเข้าใจภาพรวมของการประยุกต์ทฤษฎีไปสู่การปฏิบัติในชั้นเรียนได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

แม้มีผู้กล่าวว่าทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมเป็นทฤษฎีดั้งเดิมที่มองมนุษย์ในฐานะ “อินทรีย์” ที่ถูกควบคุมและจัดกระทำได้จากปัจจัย หรือสิ่งแวดล้อมภายนอก ทำให้ดูเหมือนว่าเป็นทฤษฎีที่ไม่ให้ความสำคัญกับความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีความซับซ้อนและมีศักยภาพอันยิ่งใหญ่แฝงเร้นอยู่ภายใน แต่ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม ก็เป็นทฤษฎีที่อธิบายพฤติกรรมของบุคคลได้อย่างมีเหตุผลมากที่สุด เนื่องจากมีที่มาจากการศึกษาเฉพาะพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้ ด้วยกระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ดังที่ B.F. Skinner (1904-1990) นักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมได้กล่าวไว้สรุปได้ว่า ปัจจัยภายในบุคคล เช่น ความคิด อารมณ์ หรือความรู้สึก ล้วนแต่เป็นสิ่งที่ไม่สามารถอธิบายการเกิดขึ้นของพฤติกรรมในบุคคลได้อย่างสมบูรณ์ เนื่องจากเรายังคงต้องศึกษาเพื่อทำความเข้าใจต่อไปว่า ปัจจัยเหล่านี้เกิดขึ้นได้อย่างไร ในขณะที่สิ่งแวดล้อมต่างหากที่สามารถจะสังเกตควบคุมหรือจัดกระทำได้ ดังนั้น เขาจึงยืนยันอย่างหนักแน่นว่าไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะใช้แนวคิดเกี่ยวกับจิตมาอธิบายพฤติกรรมของบุคคล

สมมติฐานเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลของทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มนี้คือ

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของบุคคลสามารถกระทำได้ด้วยการปรับเปลี่ยนสิ่งแวดล้อม

ด้วยเหตุนี้ พฤติกรรมต่างๆ จึงเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการเรียนรู้ (Learning) ซึ่งนักจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมได้ให้ความหมายของคำนี้ไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างจะถาวร อันเกิดจากการได้รับประสบการณ์ (สิ่งแวดล้อม/ปัจจัยภายนอก) หรือการได้รับเงื่อนไข (Conditioning) ซึ่งเป็นสถานการณ์บางอย่าง ที่เมื่อบุคคลเข้าไปปฏิบัติแล้วได้รับผล (Consequences) ที่น่าพึงพอใจตามมา ตัวอย่างเช่นครูภาษาไทยต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พฤติกรรมการอ่านตีความอย่างถาวร ครูภาษาไทยก็จัดกิจกรรมการเรียนรู้ (เงื่อนไข) ที่ให้ผู้เรียนได้อ่านตัวบทร้อยแก้วหรือร้อยกรอง ที่ต้องอาศัยการตีความนัยหรือสัญลักษณ์ต่างๆ และเมื่อผู้เรียนตีความถูกต้อง ครูก็ให้การเสริมแรงด้วยการให้รางวัล เช่น การชมเชย การให้คะแนน (ผลที่น่าพึงพอใจ) เช่นนี้ก็จะทำให้พฤติกรรมการอ่านตีความ

เกิดขึ้นในตัวผู้เรียนอย่างถาวรยิ่งขึ้น จะเห็นได้ว่า พฤติกรรมการอ่านตีความ ซึ่งเป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นใหม่นั้น เกิดจากการวางเงื่อนไขสิ่งแวดล้อมโดยครู อันเป็นไปตามหลักจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม

จากแนวคิดและสมมติฐานเกี่ยวกับการวางเงื่อนไขสิ่งแวดล้อม และการให้การเสริมแรงทางบวกแก่ผู้เรียน ซึ่งจะสามารถทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ หากมีการจำแนกพฤติกรรมออกเป็นส่วนๆ และให้การเสริมแรงไปที่ละส่วนเป็นลำดับไป ทำให้เกิดยุทธศาสตร์การสอนที่เรียกว่า “การสอนทางตรง” (Direct Instruction) หรือการเรียนการสอนที่มีกระบวนการและขั้นตอนที่ชัดเจน (Explicit Teaching) อันหมายถึง การจัดกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนฝึกปฏิบัติ เพื่อให้เกิดพฤติกรรมใหม่ไปทีละขั้นตอน (Step-by-step Instruction) โดยครูเป็นผู้วางแผนและจัดเตรียมประสบการณ์ไว้ให้ ลำดับของกระบวนการเรียนการสอนทางตรงสามารถสรุปได้ดังนี้ (Rosenshine , 1985)

1. ชี้แจงผู้เรียนให้ทราบถึงเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้
2. อธิบายความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต้องมีหรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีมาก่อน (Prerequisite Learning)
3. นำเสนอข้อมูลหรือความรู้ใหม่อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะฝึกหัดปฏิบัติกระทั้งผ่านในแต่ละขั้นตอนได้
4. อธิบายหรือสอนให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน
5. ถามคำถามอย่างสม่ำเสมอเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน
6. ให้ผลป้อนกลับและคำแนะนำอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไขความเข้าใจหรือผลงานที่ปฏิบัติอยู่
7. สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80 ในระยะแรกของการเรียนรู้

จากการวิจัยหลายเรื่องพบว่า การสอนทางตรงสามารถที่จะนำไปใช้พัฒนาทักษะในด้านต่างๆ เช่น ทักษะการอ่านเพื่อความเข้าใจ ทักษะการคำนวณ และที่สำคัญคือยังสามารถนำไปใช้ในการสอนให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ (Concept) ต่างๆ ได้อีกด้วย ตัวอย่างของการนำการสอนทางตรง ซึ่งเป็นกระบวนการเรียนการสอนที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมไปใช้ เช่น การจัด การเรียนการสอนมโนทัศน์ประโยคซับซ้อน ซึ่งกำหนดไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาไทย ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ครูสามารถสอนให้ผู้เรียนเกิดมโนทัศน์ประโยคซับซ้อนโดยใช้วิธีการสอนทางตรง ดังนี้

1. ชี้แจงผู้เรียนให้ทราบถึงเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้

FSชี้แจงเป้าหมายหรือจุดประสงค์การเรียนรู้เรื่องประโยคซับซ้อนให้ผู้เรียนทราบ โดยกล่าวว่าหลังจากที่ผู้เรียนได้ศึกษาเรื่องประโยคซับซ้อนแล้ว ผู้เรียนจะต้องเกิดความเข้าใจมโนทัศน์ประโยคซับซ้อน กล่าวคือ สามารถอธิบายได้ว่าประโยคซับซ้อนคืออะไร (Explain) ระบุได้ว่าประโยคใดเป็นประโยคซับซ้อนและเป็นประโยคซับซ้อนประเภทใด มีโครงสร้างอย่างไร (Identify , Differentiate) และสามารถยกตัวอย่างประโยคซับซ้อนได้ (Illustrate) การกำหนดวัตถุประสงค์การเรียนรู้ดังกล่าว มาจากการวิเคราะห์มาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 และการวิเคราะห์เพิ่มเติมโดยใช้ทฤษฎีระดับพุทธิสัยของ Bloom ที่ปรับปรุงใหม่โดย Anderson และ Krathwohl (2001)

2. อธิบายความรู้พื้นฐานที่จำเป็นต้องมี หรือการเรียนรู้ที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีมาก่อน (Prerequisite Learning)

ครูสนทนากับผู้เรียนเพื่อตรวจสอบความรู้พื้นฐานที่ผู้เรียนจำเป็นต้องมีมาก่อน เช่น ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มคำ ความรู้เกี่ยวกับประโยคสามัญและประโยคซ้อน ความรู้เรื่องคำเชื่อมประโยค โดยหากผู้เรียนแสดงให้เห็นว่า ยังมีความรู้ไม่เพียงพอ หรือไม่มีความเข้าใจที่ชัดเจนในเรื่องดังกล่าว ครูอาจจะต้องจัดกิจกรรมทบทวนหรือสอนซ้ำหากมีความจำเป็นจริงๆ ทั้งนี้ก็เพื่อเตรียมพร้อมให้ผู้เรียนมีความรู้พื้นฐานเพียงพอต่อการศึกษาคำความรู้ใหม่ และหลังจากที่ผู้เรียนทุกคนมีความเข้าใจเบื้องต้นแล้ว จึงดำเนินการในขั้นต่อไปได้

3. นำเสนอข้อมูลหรือความรู้ใหม่อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งผู้เรียนสามารถที่จะฝึกหัดปฏิบัติกระทั่งผ่านในแต่ละขั้นตอนได้

ครูวิเคราะห์เนื้อหาที่จะสอนโดยจำแนกออกเป็นส่วนๆ ตามลำดับของวัตถุประสงค์ ได้แก่

- 1) ความหมายของประโยคซับซ้อน
- 2) ประเภทของประโยคซับซ้อน
- 3) โครงสร้างของประโยคซับซ้อน

จากนั้นออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจเนื้อหาในแต่ละส่วนตามลำดับ เช่น ความหมายของประโยคซับซ้อนจะทำให้ผู้เรียนศึกษาจากเอกสารประกอบการเรียนรู้ ประเภทของประโยคซับซ้อนและโครงสร้างของประโยคซับซ้อน จะสอนด้วยการอธิบายและการยกตัวอย่างการวิเคราะห์ประโยคบนกระดานดำ เป็นต้น

4. อธิบายหรือสอนให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจน

ครูดำเนินการเรียนการสอนด้วยการให้ความรู้ใหม่ตามที่ได้เรียงลำดับไว้ และดำเนินกิจกรรมการเรียนรู้โดยแบ่งออกเป็นช่วงๆ การให้ความรู้ใหม่อาจใช้วิธีการบรรยาย อธิบาย สาธิต หรือยกตัวอย่างประกอบ การเปิดโอกาสให้ผู้เรียนฝึกหัดปฏิบัติด้วยตนเองจากแบบฝึกหัดหรือสื่อการเรียนรู้ลักษณะอื่นๆ

5. ถามคำถามอย่างสม่ำเสมอเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียน

ครูใช้คำถามเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของผู้เรียนเป็นช่วงๆ ทั้งระหว่างการเรียนการสอน และหลังจากจบเนื้อหาในแต่ละช่วง ทั้งนี้ควรเป็นคำถามที่มุ่งสร้างความเข้าใจ กล่าวคือ เป็นคำถามเพื่อให้ผู้เรียนตีความ (Interpreting) ยกตัวอย่าง (Exemplifying) จำแนกหรือจัดหมวดหมู่ (Classifying) สรุป (Summarizing) เปรียบเทียบ (Comparing) อธิบาย (Explaining)

6. ให้ผลป้อนกลับและคำแนะนำอย่างเป็นระบบ เพื่อปรับปรุงแก้ไข ความเข้าใจหรือผลงานที่ปฏิบัติอยู่

AS ให้ผลป้อนกลับในลักษณะการเสริมแรง เช่น การกล่าวชื่นชม การให้แต้ม คะแนนหรือรางวัลในกรณีที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติกิจกรรมได้อย่างถูกต้อง นอกจากนี้ ครูยังต้องให้ผลป้อนกลับในลักษณะที่เป็นกิจกรรมการซ่อมเสริมการเรียนรู้ เช่น การอธิบายเพิ่มเติมหรือใช้กิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนเกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง หากครูใช้คำถามแล้วพบว่า ผู้เรียนยังไม่สามารถที่จะตอบได้ ทั้งนี้ผู้เรียนแต่ละคนอาจใช้เวลาในการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน ดังนั้น ครูจะต้องคำนึงว่า ควรใช้กิจกรรมสอนเสริมหรือแก้ไข เรื่องความเข้าใจอย่างไรที่จะเหมาะสมกับผู้เรียนแต่ละคน เช่น ผู้เรียนบางคนอาจใช้ การอธิบายหรือยกตัวอย่างเพิ่มเติม ในขณะที่ผู้เรียนบางคนอาจจะต้องใช้แบบฝึกหัด เพื่อฝึกปฏิบัติการวิเคราะห์ประโยชน์มากยิ่งขึ้น เป็นต้น สำหรับผู้เรียนที่มีความรู้ ความเข้าใจแล้ว ครูก็จะต้องหากิจกรรมการเรียนรู้เพื่อฝึกปฏิบัติเพิ่มเติม เพื่อให้ ผู้เรียนกลุ่มนี้เกิดความเข้าใจเชิงลึกในเรื่องประโยชน์ซับซ้อนยิ่งขึ้น

7. สนับสนุนให้ผู้เรียนประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ คิดเป็นร้อยละ 80 ในช่วงแรกของการเรียนรู้

KS๑ควรคำนึงอยู่เสมอว่า ในการให้ผู้เรียนปฏิบัติกิจกรรม เช่น ตอบคำถาม หรือทำแบบฝึกหัดในช่วงแรกของการเรียนรู้ ผู้เรียนควรจะสามารถปฏิบัติกิจกรรมนั้น โดยรู้สึกว่ายากแต่ตนเองสามารถทำได้พอสมควร ดังนั้น กิจกรรม แบบฝึกหัด หรือการตอบคำถามเกี่ยวกับประโยคซับซ้อนในช่วงแรกนั้น ไม่ควรเป็นสิ่งที่ผู้เรียนรู้สึกว่ายากมากเกินไป เพราะจะทำให้ผู้เรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้ในที่สุด ทั้งนี้ครูจะต้องคำนึงอยู่เสมอว่าผู้เรียนทุกคนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ หากครูจัดสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ที่เหมาะสม ซึ่งก็เป็นไปตามสมมติฐานสำคัญของทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยมนั่นเอง

แนวความคิดการใช้ทฤษฎีจิตวิทยาพฤติกรรมนิยมในการสอนภาษาไทย มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการจัดการเรียนการสอนภาษาไทยในระดับประถมศึกษา เพราะเป็นช่วงวัยที่ผู้เรียนจะต้องสร้างทัศนคติความเข้าใจเรื่องต่างๆ จำนวนมาก

และเมื่อถึงระดับมัธยมศึกษา กิจกรรมการเรียนการสอนทางตรงหรือแนวคิดเรื่อง การให้การเสริมแรง การลดหรือการเพิ่มพฤติกรรมด้วยการควบคุมสิ่งแวดล้อมและ ผลป้อนกลับ ก็สามารถนำมาใช้ในบางโอกาส โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเรียนรู้พฤติกรรมที่เป็น ส่วนของมโนทัศน์หรือทักษะที่ซับซ้อนขึ้น เช่น การอ่านตีความ การเขียนเรียงความ เพราะการเรียนการสอนในระดับมัธยมศึกษาจะมุ่งเน้นไปที่ทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้ กลุ่มพุทธิปัญญานิยม หรือทฤษฎีการเรียนรู้การสร้างความรู้ที่ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ในการสร้างความเข้าใจมโนทัศน์หรือหลักการด้วยตนเองมากยิ่งขึ้น โดยสรุปหากมอง ในมิติของทฤษฎีจิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม กิจกรรมการเรียนการสอนภาษาไทย ก็คือ “เงื่อนไข” ที่ครูจัดกระทำเข้าไป การให้ผลป้อนกลับและการให้ทำกิจกรรม เสริมความเข้าใจก็คือ

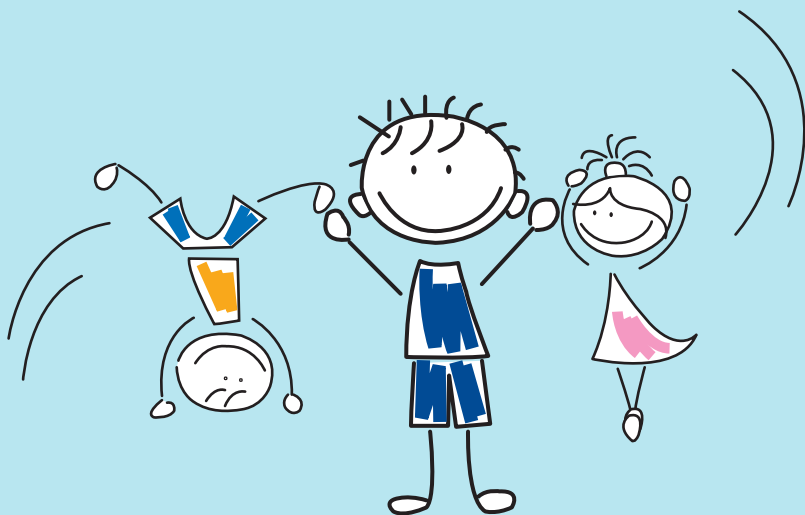
“การให้การเสริมแรง”

เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้มโนทัศน์หรือทักษะใหม่ๆ ได้ในที่สุด การเลือกใช้ทฤษฎี จิตวิทยาการเรียนรู้พฤติกรรมนิยม จึงไม่ใช่การย้อนกลับไปใช้สิ่งเก่า แต่เป็นการนำกลับมา ใช้ใหม่ให้เหมาะกับเนื้อหาและทักษะทางภาษา ซึ่งปัจจุบันมีความซับซ้อนและต้อง อาศัยการฝึกฝนปฏิบัติซ้ำ ย้ำ และทบทวนมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- Anderson, L.W. and Krathwohl, D.R. (2001). **A taxonomy for learning, teaching, and assessing : A revision of Bloom’s taxonomy of educational objectives**. Boston, MA : Allyn & Bacon.
- Rosenshine, B.(1985). Direct instruction. In T. Husen & T.N. Postlethwaite (Eds.), **International Encyclopedia of Education**. (Vols. 1-10, Vol.3). Oxford : Pergamon Press.

การจัดประสบการณ์ โดยพหุสาธิตะสำหรับเด็กปฐมวัย : กิจกรรม ทางด้านภาษาและดนตรี

โดย...ศิริกัญษกร รังชัยวรกุล
สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์
ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

การนำโยคะมาบูรณาการเข้ากับการจัดประสบการณ์ทางด้านภาษาและดนตรีระดับปฐมวัยเพื่อส่งเสริมการเรียนรู้และเตรียมความพร้อมให้เด็กปฐมวัยนั้นเป็นเรื่องที่ทำหายสำหรับครูผู้สอนระดับปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง เพราะครูต้องเชื่อมโยงประสบการณ์ของเด็กจากการเรียนรู้เกี่ยวกับโยคะไปสู่การผสมผสานกิจกรรมทางภาษาและดนตรีให้เป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ เป็นสิ่งที่ครูผู้สอนควรต้องตระหนักและเตรียมจัดประสบการณ์เหล่านี้ให้แก่เด็ก เพื่อช่วยพัฒนาศักยภาพของเด็กผ่านกิจกรรมที่หลากหลาย ซึ่งได้ประยุกต์จากกิจกรรมที่ครูได้จัดให้กับเด็กปฐมวัยเป็นปกติอยู่แล้ว อย่างไรก็ตามการเตรียมจัดประสบการณ์เพื่อบูรณาการโยคะไปสู่กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษาและดนตรีให้กับเด็กนั้น ก่อนอื่นครูลองทบทวนดูว่า กิจกรรมทางภาษาและกิจกรรมทางดนตรีที่ครูจัดให้เด็กๆ ในแต่ละวันมีกิจกรรมใดบ้าง จากนั้นครูสามารถผสมผสานเนื้อหาเกี่ยวกับโยคะเข้าไปในกิจกรรมต่างๆ เหล่านั้น นอกจากนี้ครูยังต้องคำนึงถึงวัย ความสามารถ ความสนใจ และธรรมชาติการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยด้วย

การจัดประสบการณ์โยคะควรเริ่มต้นในช่วงอายุ 3 ขวบขึ้นไป

เพราะเป็นช่วงวัยที่เริ่มเคลื่อนไหวตอบสนองได้อย่างอิสระ มีความเข้าใจในคำสั่งที่ครูกำหนดให้ทำเป็นอย่างดี กล้ามเนื้อมีการยืดหยุ่นสูง กระดูกส่วนสำคัญ เช่น คอ แขน เท้า หลัง มีความแข็งแรงและยังคงความอ่อนทำให้ดัดได้ง่าย (นัตโตะซัง และศักดิ์ชัย ศรีวัฒนาปิติกุล, 2554 : 164) อย่างไรก็ตามเด็กเล็กตั้งแต่อายุ 2 ขวบสามารถทำท่าโยคะที่มีความง่ายเหมาะสมกับวัยได้ ท่าโยคะที่เหมาะสมสำหรับเด็กอายุตั้งแต่ 2 – 6 ขวบ ได้แก่ ท่าโกโด้ง ท่าแมว ท่าหมา ท่าเด็กหรือท่าหนู ท่าโต๊ะและท่าเก้าอี้ ท่าโทรศัพท์ ท่าเครื่องบิน ท่ากระต่าย ท่ากบ ท่าผีเสื้อ ท่าต้นไม้ และท่าบุยุผ้ายหรือท่าสายลมเย็น (เกศสุตา ชาตยานนท์ บุญงามอนงค์, 2553 : 28 - 29) การแบ่งหรือจัดประเภทท่าโยคะนั้นขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้แบ่งซึ่งอาจมีความแตกต่างกันออกไป ดวงไกร ทวีสุข (2555 : 3 - 4) ได้จัดประเภทท่าโยคะเป็น 4 กลุ่มด้วยกัน ได้แก่

กลุ่มทำนึ่ง (เช่น ทำนึ่งดอกบัว ทำนึ่งกางเขน ทำนึ่งเสื้อ ทำนึ่งต้นไม้)

กลุ่มทำนอนหงาย (เช่น ทำปลา ทำอูฐ ทำคันไถ ทำสะพานโค้ง)

กลุ่มทำนอนคว่ำ (เช่น ทำงู ทำตุ๊กแตน ทำแมว ทำสุนัข ทำจระเข้ ทำหนู)

กลุ่มทำยืน (เช่น ทำไหว้พระอาทิตย์ ทำต้นไม้ ทำต้นไม้ไหว ทำสายลมเย็น)

อีกทั้ง นัตโตะซัง และศักดิ์ชัย ศรีวัฒนาปิติกุล (2554 : 4 - 5) แบ่งทำโยคะเด็กออกเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มทำพื้นฐาน (เช่น ทำยืนขาเดียว ทำต้นไม้ ทำยืดลำตัว ทำจระเข้ ทำงู)

กลุ่มทำนอน (เช่น ทำฟองน้ำ ทำตุ๊กแตน)

กลุ่มทำนั่ง (เช่น ทำแมวจอมขู่ ทำหมาน้อย ทำเด็ก ทำเต่า ทำกระต่าย ทำสิงโต ทำกบ ทำผีเสื้อ ทำนักรบ) และ

กลุ่มทำยืน (เช่น ทำภูเขา ทำต้นไม้ ทำเครื่องบิน ทำลิง 4 ขา ทำเก้าอี้ ทำโต๊ะ ทำกัมถัมถัมขา ทำไหว้พระอาทิตย์) เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าการจัดแบ่งทำโยคะมักใช้เกณฑ์ลักษณะของการทำท่าว่าเป็นการยืน การนั่ง หรือการนอนเป็นหลัก ส่วนการเรียกชื่อของท่าโยคะ และการทำท่าโยคะต่างๆ อาจเหมือนหรือแตกต่างกัน เช่น ทำแมวกับทำแมวจอมขู่ แม้จะเรียกชื่อต่างกัน แต่ลักษณะท่าเหมือนกัน หรือ ทำสุนัขกับทำหมาน้อย มีชื่อท่าใกล้เคียงกัน แต่ลักษณะท่ามีความแตกต่างกันเล็กน้อย ดังนั้นจึงไม่ควรกังวลหรือมีข้อถกเถียงกันว่าท่าไหนหรือชื่อไหนถูกต้องกันแน่ เพราะเป้าหมายหลักของการนำโยคะเข้ามาบูรณาการเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมสำหรับเด็กๆ นั้น เพื่อให้เด็กได้มีประสบการณ์ในการเคลื่อนไหวร่างกายอย่างมีความสุข เกิดการเรียนรู้และพัฒนาทุกด้าน รวมทั้งการได้มีโอกาสฝึกการหายใจอย่างถูกต้องในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สนุกสนาน โดยครูพยายามทำให้เด็กรู้สึกว่าการเข้าร่วมกิจกรรมที่ครูจัดให้นั้นเป็นเรื่องง่ายและน่าสนใจ

ตัวอย่างการทำท่าโยคะที่เหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัย มีรายละเอียดของขั้นตอนการปฏิบัติแต่ละท่าดังนี้ (ดวงไกร ทวีสุข, 2555 : 27 – 28)

1. ท่าแมว

- 1.1 คูกเข่าทำหลังโค้ง เอามือยันพื้นไว้ แขนเหยียดตรง ขาแยกห่างกันพอสมควร
- 1.2 หายใจเข้า โกงหลังขึ้นเหมือนแมวที่กำลังชูศัตรู คางชิดอก หายใจออก
- 1.3 ค้างท่า นับ 1- 10 หายใจปกติ
- 1.4 หายใจเข้าค่อยๆ ลดหลังที่โก่งขึ้นนั้นลงกลับสู่ท่าเริ่มต้น
- 1.5 หายใจเข้าพร้อมกับแอ่นหลังลงไป เงยหน้าขึ้น หายใจออก
- 1.6 ค้างท่า นับ 1 – 10 หายใจปกติ
- 1.7 หายใจเข้าพร้อมกับค่อยๆ เคลื่อนหลังขึ้นมาตรง ลดหน้าเงยลงกลับสู่ท่าเริ่มต้น

2. ท่าสุนัข

- 2.1 นอนคว่ำหน้าผากแตะพื้น เท้าติดพื้น มือทั้งสองวางติดพื้น
- 2.2 หายใจเข้าพร้อมกับยกลำตัวขึ้น
- 2.3 ค้างท่า นับ 1 – 10 หายใจปกติ

3. ท่าเต้านไม้ (หลังโค้งและศักดิ์ชัย ศิริวัฒนาปีติกุล, 2554 : 25-26)

- 3.1 ยืนขาเดียว
- 3.2 ตั้งศีรษะและหลังตรง
- 3.3 พนมมือไว้ตรงกลางอก
- 3.4 ค่อยๆ ยืดแขนและมือที่พนมให้สูงขึ้นตรงกลางศีรษะ
- 3.5 ทรงตัวให้นิ่งๆ เมื่อทรงตัวได้แล้วให้ยืดแขนขึ้นสูงที่สุดเท่าที่จะทำได้
- 3.6 หายใจตามปกติ ยืนขาเดียวด้วยความมั่นคงและนิ่ง จดจ่ออยู่กับลมหายใจ
- 3.7 ลดแขนลง นำกลับมาวางไว้ที่ระหว่างอก
- 3.8 ค่อยๆ ลดขาลง กลับมายืนตรง วางแขนข้างลำตัวเหมือนตอนเริ่มต้น
- 3.9 ทำสลับอีกข้าง ทั้งนี้ถ้าฝึกจนนิ่งมากๆ แล้ว ลองเลื่อนขาข้างที่อให้สูงจนชิดต้นขาอีกข้างจนไม่มีช่องว่าง จากนั้นยืดแขนจนสุด หลังตรงเป็นต้นไม้อีกข้างที่มั่นคง

อย่างไรก็ตามสำหรับครูที่จัดประสบการณ์โดยผสมโยคะเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางภาษาและดนตรีนั้น สามารถปรับและยืดหยุ่นขั้นตอนการปฏิบัติแต่ละท่าได้ตามความเหมาะสมของความสามารถตามวัยของเด็กแต่ละคนได้ ไม่ควรเข้มงวดและเน้นความถูกต้องจนเสียบรรยากาศแห่งการเรียนรู้ไป เพราะปัจจัยหนึ่งของการเรียนรู้ในการทำกิจกรรมเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวนั้น ริงค์ (Rink, 1998 : 36 - 37) ได้อธิบายไว้ว่ามีความเกี่ยวข้องกับความสามารถในการเคลื่อนไหวและพัฒนาการทางด้านสติปัญญาของเด็กด้วย ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเมื่อเด็กค่อยๆ เติบโตขึ้น ความถูกต้องในการปฏิบัติตามท่าโยคะต่างๆ และลักษณะการหายใจก็จะมีมากขึ้นตามลำดับไปด้วยนั่นเอง

กิจกรรมทางภาษาและกิจกรรมทางดนตรีมีหลากหลายกิจกรรมที่ครูสามารถจัดเพื่อเตรียมความพร้อมให้กับเด็กปฐมวัยได้ดังนี้

กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ทางภาษา (ภาษาถิ่น ภาษาไทย และภาษาอังกฤษ)

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ท่องคำคล้องจอง หายปริศนาอะไรเอ๋ย? เล่นิทาน ทำสมุดเล่มเล็ก เล่นบทบาทสมมุติ ฯลฯ

1. คำคล้องจอง

ครูสามารถแต่งคำคล้องจองที่เกี่ยวข้องกับชื่อท่าโยคะต่างๆ เองได้ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ต้นไม้ยืนตรงคงสง่า

เจ้าลูกหมาเียนเปียดคอยเหยียดหลัง

ลูกกระต่ายมุดหัวกลัวเสียงดัง

กบน้อยนั่งจ้องดูยูโมโก

หรือ

ไก่โต้งขันแอ๊กอ๊แอ๊กแอ๊กตอนเช้าตรู่

ส่วนเจ้างูเลื้อยไปคุดยูโมโก

เจ้าแมวเหมียวทำหลังโก่งทอดโค้งไกล

มองดอกไม้เห็นผีเสื้อกางปีกบิน

โยคะท่าผีเสื้อ

2. คำทายปริศนาอะไรเอ่ย?

ครูสามารถคิดคำทายปริศนาขึ้นเองได้ โดยเจาะจงคำตอบให้เชื่อมโยงกับชื่อทำโยคะ เช่น อะไรเอ่ย...ชอบกระโดดไปมา หูยาวๆ/ วิ่งแข่งกับเจ้าเต่า/ ชอบกินแครอท/..... ? (ใบ้คำที่เน้นลักษณะเด่นๆ ของสิ่งที่กำลังทาย และใบ้เพิ่มเรื่อยๆ หากเด็กยังไม่ออก)

[เฉลย กระต่าย] ---> ทำท่าโยคะกระต่าย

อะไรเอ่ย...มี 4 ขา ไว้สำหรับนั่ง/?

[เฉลย เก้าอี้] ---> ทำท่าโยคะเก้าอี้

3. นิทาน

ในการเล่านิทานนั้น ครูสามารถเริ่มต้นด้วยการประมวลชื่อทำโยคะสำหรับเด็ก จากนั้นเลือกชื่อทำที่เกี่ยวกับโยคะ ครูอาจเล่าปากเปล่า คัดสรรนิทานที่มีภาพประกอบเกี่ยวกับโยคะ หรือหาภาพประกอบทำโยคะนั้นๆ (อาจวาดภาพขึ้นเองได้หากหาภาพที่เกี่ยวข้องไม่ได้) และนำมาร้อยเรียงเล่าเป็นนิทาน ทั้งนี้ขณะเล่านิทานครูและเด็กสามารถทำท่าโยคะประกอบตามไปด้วยได้ นอกจากนี้ในการเล่านิทานนั้นครูสามารถเริ่มเล่าเพื่อเป็นแบบอย่างให้เด็ก จากนั้นให้เด็กๆ ลองเล่าดูบ้าง จำนวนคำศัพท์ทำโยคะที่นำมาเล่านิทานอาจเริ่มจากจำนวนน้อยๆ ดูก่อนประมาณ 3 – 5 ท่า แล้วค่อยๆ เพิ่มขึ้นตามระดับความสามารถและความต้องการของเด็ก

4. สมุดเล่มเล็ก

การทำสมุดเล่มเล็กโดยกระตุ้นให้เด็กเชื่อมโยงจากการเล่นโยคะของตนเอง ไปสู่การวาดภาพ คัดลอกคำ สะกดคำขึ้นเองที่ใกล้เคียงกับที่ผู้ใหญ่เขียน ฯลฯ ตามความสามารถของเด็กแต่ละคน อาจเป็นงานเดี่ยว หรืองานคู่ โดยให้เด็กๆ จับคู่ แล้วให้เพื่อนที่เป็นคู่ของตนทำท่าโยคะ จากนั้นวาดภาพของเพื่อนที่กำลังทำท่าโยคะต่างๆ มีการสลับกันวาดและทำท่า ครูไม่ควรคาดหวังว่าเด็กต้องวาดทำให้เหมือนหรือสวยงาม แต่ควรคาดหวังว่าเด็กจะสนใจ ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรม และเพลิดเพลินกับการวาดภาพและ/หรือเขียน อย่างไรก็ตามหากมีการจัดสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมกิจกรรมนี้ ครูสามารถนำภาพโยคะที่มีตัวอักษรบรรยายชื่อท่าต่างๆ ติดตามบอร์ดผนังห้อง หรืออาจวางภาพตั้งไว้บนโต๊ะเล็กๆ ในระดับสายตาที่เด็กสามารถสังเกตเห็นได้ เพื่อเด็กๆ ที่สนใจสามารถมาคัดลอกตัวอักษรจากชื่อท่าโยคะต่างๆ ตามได้

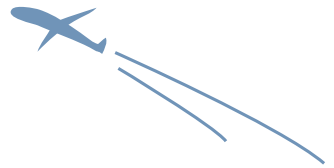
การจัดหาสื่อและจัดสภาพแวดล้อมที่มีตัวอักษร ช่วยเตรียมความพร้อมการรู้หนังสือให้เด็กได้เป็นอย่างดี เพราะเด็กเล็กๆ ที่ยังอ่านไม่ออกจะอ่านผ่านภาพต่างๆ เช่น เด็กเข้าใจคำว่า “หุตุ” ก็ต่อเมื่อเด็กได้เห็นป้ายหุตุ โดยอ่านผ่านการได้เห็นสี หรือรูปร่างของป้ายหุตุ ไม่ใช่อ่านได้จากการดูเฉพาะคำว่า “หุตุ” (Bear and Barone, 1998 : 68) ด้วยเหตุนี้การนำภาพโยคะที่มีคำหรือข้อความประกอบ เช่น มีชื่อท่าโยคะบรรยายกำกับภาพ หรือมีข้อความบรรยายเป็นเรื่องราว มาไว้ในห้องเรียนโดยจัดไว้มุมใดมุมหนึ่งจะช่วยส่งเสริมการรู้หนังสือสำหรับเด็กๆ ได้เป็นอย่างดีเพราะเด็กจะสามารถเชื่อมโยงภาพท่าโยคะ (ที่เด็กได้ทำมาแล้ว) ประกอบการอ่านคำบรรยายที่มีในภาพได้นั่นเอง

5. บทบาทสมมุติ

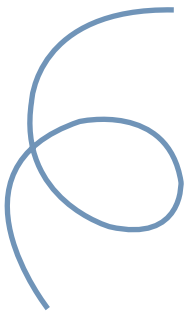
การเล่นบทบาทสมมุติสำหรับเด็กเป็นเรื่องปกติและพบเห็นได้ทั่วไป และจะยิ่งมีความน่าสนใจมากขึ้นหากครูเจาะจงในการเชื่อมโยงท่าโยคะไปสู่การเล่นบทบาทสมมุติของเด็ก โดยครูสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการกระตุ้นให้เด็กได้มีโอกาสเล่นบทบาทสมมุติที่เกี่ยวข้องกับโยคะตามจินตนาการของเด็กๆ เอง และครูยังสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมเล่นกับเด็กๆ ได้อีกด้วย เช่น มีเด็กๆ เล่นกลุ่มย่อยอยู่ 5 คน คนที่ 1 อาจเล่นเป็นโตะ คนที่ 2 เล่นเป็นเก้าอี้ คนที่ 3 เล่นเป็นแมวเหมียว

คนที่ 4 เล่นเป็นกระต่าย และคนที่ 5 เล่นเป็นต้นไม้ ทั้งนี้ครูยังทำหน้าที่ได้หลายอย่าง ในขณะที่เด็กๆ เล่น เช่น เข้าร่วมเล่นเป็นตัวละครตัวที่ 6 (เป็นอะไรก็ได้ที่เชื่อมโยงจากทำโยคะ) และสังเกตการแสดงออกของเด็กแต่ละคน โดยสังเกตไปพร้อมๆ กับฟังการสนทนาของเด็กๆ ที่กำลังเล่นบทบาทสมมุติด้วยกัน เป็นต้น

โยคะทำเครื่องบิน

กิจกรรมที่ส่งเสริมการเรียงรู้ทางดนตรี ในท่อนี่หากรวมถึงเพลง และการเคลื่อนไหวด้วย

ตัวอย่างกิจกรรม เช่น ร้องเพลง แต่งเพลง เล่นเครื่องดนตรี และเคลื่อนไหวตามเพลง/จังหวะดนตรีที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโยคะ ฯลฯ

การแต่งเพลงที่เกี่ยวข้องกับการฝึกโยคะของเด็กๆ เป็นสิ่งที่ครูทำได้และนำมาใช้ประโยชน์ในการจัดกิจกรรมที่หลากหลายต่อเนื่องกันไป เช่น ให้เด็กร้องเพลงที่ครูแต่ง ให้เด็กๆ เต้น/เคลื่อนไหวตามเพลง ให้เด็กเล่นเครื่องดนตรีตามจังหวะเพลง เป็นต้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่า หากครูสามารถแต่งเพลง ก็จะเป็นแนวทางให้มีกิจกรรมอื่นๆ มาเสริมได้ อย่างไรก็ตามในการแต่งเพลงนั้นครูสามารถแต่งทำนองเพลงขึ้นเองได้ขอให้เพลงสั้นๆ เสียงร้องไม่ต้องสูงหรือต่ำจนเกินไป และอาจมีท่อนเพลงที่ร้องซ้ำๆ ซึ่งเหมาะสมสำหรับเด็กปฐมวัยเพราะเด็กจะสามารถร้องตามได้ หรือครูสามารถนำทำนองเพลงที่คุ้นเคยมาดัดแปลงเนื้อเพลงโดยเพิ่มสาระของโยคะเข้าไปได้เช่นกัน

หลักการแต่งเพลงและสอนเพลงสำหรับเด็กปฐมวัยสามารถทำได้ดังนี้

1. แต่งเนื้อร้องง่ายๆ สั้นๆ ประมาณ 2 – 4 บรรทัด และใช้คำง่ายๆ
2. มีเนื้อหาที่เด็กเข้าใจได้
3. ใช้ทำนองและระดับเสียงไม่สูงหรือต่ำจนเกินไป
4. มีคำและจังหวะซ้ำๆ
5. สามารถทำท่าทางประกอบได้ง่าย
6. ร้องเพลงนั้นๆ ให้เด็กๆ ฟัง
7. ร้องเพลงนั้นๆ ให้เด็กๆ ฟังอีกหลายๆ รอบ
8. ทำท่าทางประกอบเพลง
9. หาโอกาสร้องเพลงนั้นอีกซ้ำๆ (คณาจารย์สถาบันราชภัฏใน
โปรแกรมวิชาการศึกษาศึกษาปฐมวัย, 2538 : 30; เยาวพา เดชะคุปต์,
2542 : 89 – 90, 92 ; เบญจมา แสงมณี, 2545 : 56 – 57)

หลักการแต่งเพลงโดยนำทำนองคันทันเคามาดัดแปลงเนื้อหาและการสอนเพลง
เด็กทำได้ดังนี้

1. หาทำนองเพลงที่เด็กๆ คันทันเคา (ควรเป็นเพลงสั้นๆ เช่น ช้าง แมงมุมลาย นักร้องอยู่ไหน หากว่าเรากำลังสบาย Are you sleeping? ฯลฯ)
2. ใส่เนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโยคะโดยตรวจสอบคำสัมผัสเพื่อไม่ให้เพี้ยนเวลาร้อง
3. ทดลองร้องเพลงนั้นๆ ก่อน หากพบข้อบกพร่องควรปรับปรุงให้ดีขึ้น
4. ร้องเพลงนั้นๆ ทั้งเพลงให้เด็กๆ ฟังก่อน
5. ร้องเพลงนั้นๆ ทั้งเพลงให้เด็กๆ ฟังอีกหลายๆ รอบ หากมีเด็กคนใดเริ่มร้องคลอตามครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำและเรียนรู้ตามธรรมชาติ
6. ทำท่าทางประกอบเพลง (ท่าโยคะที่มีในเนื้อเพลง)
7. ร้องเพลงนั้นอีกซ้ำๆ ตามความเหมาะสม

ตัวอย่างการแต่งเพลงโดยนำทำนองที่คันทันเคามาดัดแปลงเนื้อหา ให้มีท่าโยคะในเนื้อเพลง

ชื่อเพลง เหมียว เหมียว เหมียว (แต่งเนื้อเพลงโดยศรีกัญญัสสร รัชชีวรกุล)

ทำนองเพลง ช้าง

เนื้อเพลง เหมียว เหมียว เหมียว เดี่ยวเดียวกระโดดว่องไว
เจ้าแมวน้อยช่างสดใส ออกกำลังกายทุกวัน
ทำหลังโค้งๆ ก้มหัวปล้น แมวน้อยสุขสันต์จริงเอย

ชื่อเพลง ต้นไม้-ใบไม้ (แต่งเนื้อเพลงโดยศรีกัญญัสสร รัชชีวรกุล)

ทำนองเพลง ช้าง

เนื้อเพลง ต้นไม้ ต้นไม้ ใบไม้ พัดไกวและให้ร่มเงา
สายลมโฉบมาเบาๆ ให้กายเราได้ผ่อนคลาย
ไหว้พระอาทิตย์ให้ชื่นใจ ท้องฟ้าสดใสสวยงาม

ทำต้นไม้

ชื่อเพลง

โยคะสบายๆ (แต่งเนื้อเพลงโดยศรีภักดิ์สร รังษีวรกุล)

ทำนองเพลง

หากว่าเรากำลังสบาย

เนื้อเพลง

หากว่าเรากำลังสบายทำท่าแมวเหมียว (ทำเสียงร้องเหมียว เหมียว ประกอบด้วย)

หากว่าเรากำลังสบายทำท่าแมวเหมียว (ทำเสียงร้องเหมียว เหมียว ประกอบด้วย)

หากว่าเรากำลังมีสุข หมดเรื่องทุกขี้ใดๆ ทุกสิ่ง มัวประวิงอะไรกัน
เล่า ทำท่าแมวเหมียว

หากว่าเรากำลังสบายไหวพระอาทิตย์

หากว่าเรากำลังมีสุข หมดเรื่องทุกขี้ใดๆ ทุกสิ่ง
มัวประวิงอะไรกันเล่า ทำท่าต้นไม้

สามารถเปลี่ยนเนื้อเพลงเป็นอย่างอื่นแทนได้ เช่น กบน้อย/ ฝึเสื้อ/ กระต่าย/ เครื่องบิน/ แก้ว/ ท่อนไม้/ ปลา/ อุฐ/ เรือ/ คันไถ/ งู/ ตักแตน/ แมว/ สุนัข/ จระเข้/ ธนู/ ไหว้พระอาทิตย์/ ต้นไม้ ฯลฯ

ชื่อเพลง แปลงกายหลายท่า (แต่งเนื้อเพลงโดยศรีกัญญภัสสร รั้งชีวารกุล)

ทำนองเพลง Are you sleeping?

เนื้อเพลง ทำท่าลูกแมวๆ ท่ากบน้อยๆ แล้วค่อยกระโดดเหมือนกระต่ายๆ
ฮอพ (Hop) ฮอพ (Hop) ฮอพ (Hop) ๆ
ทำท่าฝึเสื้อๆ บินๆ ๆ บินลัดไปใต้สะพานๆ ลัล ลัล ลา...ๆ

ชื่อเพลง สุนัขตัวน้อย (แต่งเนื้อเพลงโดยศรีกัญญภัสสร รั้งชีวารกุล)

ทำนองเพลง แมงมุมลาย

เนื้อเพลง เจ้าสุนัขตัวน้อย ตั้งตาคอยพระอาทิตย์มา
และก็ได้เวลาที่พระอาทิตย์มาทักทาย
เจ้าสุนัขตัวน้อย ตั้งตาคอยพระอาทิตย์ไป
และก็ได้เวลาที่ตองลาพระอาทิตย์กัน

สิ่งที่น่าสนใจนอกเหนือไปจากการร้องเพลงที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับโยคะ พร้อมทำท่าโยคะประกอบแล้ว การมีเครื่องดนตรีประเภทเคาะ เขย่าเล่นประกอบ ขณะร้องเพลงจะช่วยเพิ่มบรรยากาศให้ครื้นเครงมากขึ้น ครูยังสามารถนำอุปกรณ์ดนตรีที่มีอยู่จัดวางไว้ในมุมดนตรี หรือมุมโด เร มี (ตั้งชื่อมุมให้น่าสนใจ) เพื่อเปิดโอกาส ให้เด็กมาเรียนรู้เพิ่มเติมตามความสนใจ

จะเห็นได้ว่าการจัดประสบการณ์โดยบูรณาการโยคะสำหรับเด็กเข้าไปเป็นส่วนหนึ่งของกิจกรรมทางภาษาและดนตรีนั้นจะช่วยให้ทั้งครูและเด็กๆ มีกิจกรรมที่น่าสนใจและสนุกสนานเพิ่มขึ้นจากเดิม และยังเป็นการพัฒนาเด็กแบบองค์รวมอีกด้วย นั่นคือ เด็กๆ จะได้รับการส่งเสริมทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญาผ่านกิจกรรมที่ผสมโยคะดังกล่าว อย่างไรก็ตามสิ่งสำคัญที่จะละเลยไม่ได้ คือ ครูต้องยึดเด็กเป็นสำคัญ เพราะอาจมีเด็กบางคนที่ยังไม่พร้อมในการทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูจัดให้อาจเป็นเพราะความสนใจ ความต้องการ และความสามารถที่แตกต่างกันไป ของเด็กแต่ละคน ดังนั้นขอให้ครูได้ลองพยายามกระตุ้นให้เด็กค่อยๆ เข้าร่วมกิจกรรม โดยครูสามารถให้เวลาจนกว่าเด็กจะพร้อมและค่อยๆ เรียนรู้ตามลักษณะธรรมชาติที่มีความเฉพาะของเด็กแต่ละคน ขอเพียงให้ทั้งครูและเด็กๆ ได้สนุกและมีความสุขในการทำกิจกรรมก็ถือว่าการจัดประสบการณ์ครั้งนี้ประสบความสำเร็จแล้ว

ภาพถ่าย:

ขอขอบใจเด็กๆ ที่น่ารักของศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก
บ้านดอนนา และศูนย์พัฒนาเด็กเล็กบ้านขามเรียง
ตำบลขามเรียง อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด
มหาสารคาม และพี่ๆ นิสิตสาขาวิชาการศึกษา
ปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
มหาสารคาม

บรรณานุกรม

เกศสุดา ขาทยานนท์ บุญงามอนงค์. (2553). **มาฝึกหนูออกกำลังกายด้วยโยคะกันเถอะ.**

กรุงเทพฯ : พิมพ์ดี.

คณาจารย์สถาบันราชภัฏในโปรแกรมวิชาการศึกษาปฐมวัย สำนักงานสภาสถาบันราชภัฏ.

(2538). **หลักการและเทคนิควิธีอบรมเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : ร.ส.พ.

ดวงไกร ทวีสุข. (2555). **เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง คุณครูอนุบาล**

เบิกบานด้วยโยคะ : ทำโยคะสำหรับเด็ก. ม.ป.ท. (อวดสำเนา).

นัตโตะซัง และศักดิ์ชัย ศรีวัฒนาปิติกุล. (2554). **คุณหนู YOGA.** กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์

วงกลม.

เบญจา แสงมลิ. (2545). **การพัฒนาเด็กปฐมวัย.** กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ.

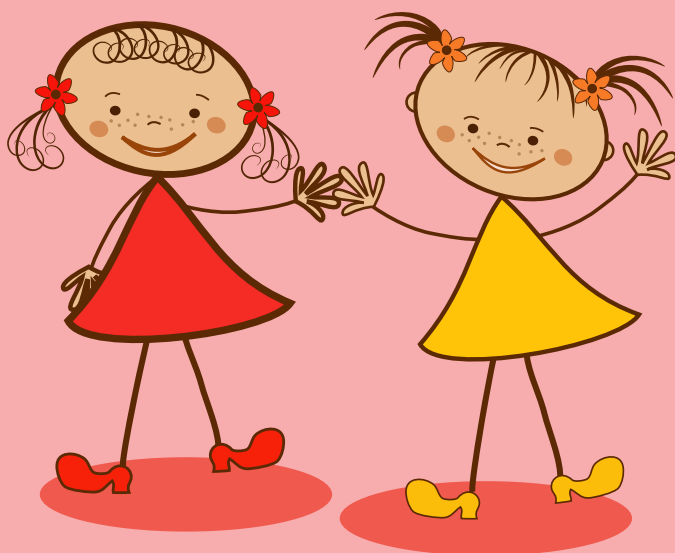
เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). **ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย.**

กรุงเทพฯ : เอ.พี กราฟฟิคดีไซน์.

Bear, R. Donald and Barone, Diane. (1998). **Developing Literacy : An Integrated Approach to Assessment and Instruction.** Boston: Houghton Mifflin.

Rink, E. Judith. (1998). **Teaching Physical Education for Learning.** 3rd ed. Boston : McGraw-Hill.

การพัฒนา คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ของผู้เรียน โดยใช้ระบบคู่สัญญา

โดย... สุริน ชูมสาข น อรุณา
ภาควิชาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน

จุดมุ่งหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการเรียนต่อ และประกอบอาชีพ ต้องการให้ผู้เรียนมีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัยและปฏิบัติตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ในเรื่องคุณลักษณะอันพึงประสงค์นั้น หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ด้าน คือ รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์ ซื่อสัตย์สุจริต มีวินัย ใฝ่เรียนรู้ อยู่อย่างพอเพียง มุ่งมั่นในการทำงาน รักความเป็นไทย และมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 5 - 7)

การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

จำเป็นต้องหาวิธีการที่เหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของผู้เรียน

ในวัยของนักเรียนระดับประถมศึกษา ยังไม่สามารถปรับพฤติกรรมด้วยตนเองตามลำพังได้ ดังนั้นในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ด้วยระบบคู่สัญญา จึงเหมาะสมที่จะนำมาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เพราะระบบคู่สัญญาเป็นระบบที่ใช้ในการแก้ปัญหาและการพัฒนาตนเองในด้านต่างๆ ให้สำเร็จ โดยที่ผู้แก้ปัญหาหรือผู้ที่ต้องการพัฒนาตนเอง จะต้องจัดทำเป็นโครงการที่มีการดำเนินการอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การสำรวจปัญหาและทำความเข้าใจกับปัญหา การกำหนดจุดมุ่งหมายในการดำเนินการแก้ปัญหา การวิเคราะห์หาสาเหตุของปัญหา การคิดและแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา การลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนด การบันทึกการปฏิบัติและผลการปฏิบัติ การอภิปรายถึงวิธีการปฏิบัติ และผลการปฏิบัติของตน และการประเมินผลการดำเนินการ โครงการที่ประกอบด้วยรายละเอียดดังกล่าว จะต้องกำหนดระยะเวลาดำเนินการให้แน่ชัด (ทิตนา แหมมณี, 2546 : 35) ดังนั้นการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยใช้ระบบคู่สัญญา จะทำให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ของหลักสูตรและเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพของประเทศชาติต่อไป

สำหรับขั้นตอนของระบบคู่สัญญานั้น ผู้เขียนได้นำขั้นตอนของ ทิศนา ขัมมณี (2546 : 37) ซึ่งได้กล่าวไว้ว่า บุคคลใดที่มีความต้องการและตั้งใจจะพัฒนาตนเองในเรื่องใดก็ตามสามารถดำเนินการตามระบบคู่สัญญาได้ ดังนี้

1. กำหนดเรื่อง / ปัญหา / จุดที่ต้องการพัฒนา โดยการสำรวจตนเองหรือขอข้อมูลเกี่ยวกับตนเองจากบุคคลอื่น
2. แสวงหาคู่สัญญาที่มีคุณสมบัติตามเกณฑ์
3. ตั้งปณิธานหรือขอคำแนะนำจากคู่สัญญา
4. วางแผนดำเนินการโดยจัดทำเป็นโครงการ
5. นำโครงการไปให้คู่สัญญาและทำสัญญากับคู่สัญญา
6. ลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในโครงการ
7. บันทึกผลการปฏิบัติและส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะๆ ตามที่ตกลงไว้กับคู่สัญญา
8. เมื่อครบกำหนดระยะเวลา ประเมินผลการปฏิบัติตลอดโครงการ
9. ถ้ายังไม่บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย ปรับแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมขึ้น และลงมือปฏิบัติต่อไป โดยต่อระยะเวลาของโครงการออกไปอีก หรือถ้าได้ผลตามจุดมุ่งหมายทุกประการแล้วแต่ผู้ปฏิบัติต้องการขยายขอบเขตการปฏิบัติต่อไปอีก อาจกำหนดจุดมุ่งหมายใหม่ เพิ่มเติมวิธีการและดำเนินการต่อไป หรือถ้าปฏิบัติได้ผลสมบูรณ์แล้ว ก็ยุติโครงการในเรื่องนั้น แล้วเริ่มดำเนินการเรื่องใหม่ต่อไป

การดำเนินการในระบบคู่สัญญาทุกขั้นตอน นักเรียนจะเป็นผู้ปฏิบัติด้วยตนเอง โดยมีคุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง เพื่อน ผู้ช่วย (คุณครู) และผู้เขียนเป็นคู่สัญญาคอยให้คำปรึกษาและดูแลการทำโครงการตามขั้นตอนของระบบคู่สัญญาตามโครงการที่นักเรียนได้เสนอไว้

วัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้คือ เพื่อพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยใช้ระบบคู่สัญญา ผู้เขียนได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนโดยใช้ระบบคู่สัญญาที่โรงเรียนแห่งหนึ่ง ตั้งอยู่ในเขตอำเภอกำแพงแสน จังหวัดนครปฐม โรงเรียนนี้เป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีนักเรียนประมาณร้อยกว่าคน โรงเรียนอยู่ไม่ไกลที่ทำงานของผู้เขียนคือมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน ทางโรงเรียนให้ความร่วมมือในการทำวิจัยเป็นอย่างดี การวิจัยในครั้งนี้ผู้เขียนทดลองใช้ระบบคู่สัญญากับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 39 คน ใช้เวลาในการวิจัย 1 ปีการศึกษา โดยศึกษาคุณลักษณะ 4 ด้าน คือ ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความมุ่งมั่นในการทำงาน ผู้เขียนได้ดำเนินการวิจัยดังนี้ คือ ศึกษาทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลพื้นฐาน และตรวจเอกสารเกี่ยวกับระบบคู่สัญญา การพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ ความมุ่งมั่นในการทำงาน รวมทั้งวิธีการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ จากนั้นผู้เขียนและผู้ช่วย (คุณครู) สัมภาษณ์ปัญหาของนักเรียน โดยใช้แบบสำรวจตนเองและวิเคราะห์ปัญหาด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมส่วนตัวของนักเรียน

ผู้เขียนได้พัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยการใช้แบบสังเกตพฤติกรรม ความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยใช้นิยาม ตัวชี้วัด พฤติกรรมบ่งชี้ และเกณฑ์การให้คะแนนของกระทรวงศึกษาธิการ ตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาและตรวจสอบการใช้ภาษา (Content Validity) โดยผู้เชี่ยวชาญด้านการสอนระดับประถมศึกษาและการวัดผล 3 คน จากนั้นผู้เขียน และผู้ช่วย (คุณครู) ได้สังเกตพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงาน สังเกตโดยผู้ช่วย (คุณครู) แล้วให้นักเรียนทำโครงการ

แก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง เป็นเวลา 2 ภาคเรียน โดยมีเพื่อน คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ช่วย (คุณครู) และผู้เขียนเป็นคู่สัญญาคอยให้คำปรึกษาและดูแลการทำโครงการตามขั้นตอนของระบบคู่สัญญา โดยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

1. **นักเรียนวิเคราะห์ปัญหาด้านการเรียนและปัญหาพฤติกรรมส่วนตัวที่ต้องการแก้ปัญหา** และพัฒนาตนเอง โดยการทำแบบสำรวจตนเอง
2. **นักเรียนแสวงหาคู่สัญญา** คือ ผู้เขียน ผู้ช่วย (คุณครู) คุณพ่อ คุณแม่ ผู้ปกครอง หรือเพื่อน
3. **นักเรียนตั้งปณิธานหรือขอคำแนะนำจากคู่สัญญา**
4. **นักเรียนวางแผนการดำเนินการโดยจัดทำเป็นโครงการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง** โดยเลือกปัญหาที่สำคัญของตนเองมาทำโครงการแก้ไขก่อน
5. **นักเรียนนำโครงการไปให้คู่สัญญาและทำสัญญากับคู่สัญญา**
6. **ลงมือปฏิบัติตามวิธีการที่กำหนดในโครงการที่ทำไว้**
7. **บันทึกผลการปฏิบัติและส่งให้คู่สัญญารับรู้เป็นระยะๆ** ตามที่ตกลงไว้กับคู่สัญญา
8. **เมื่อครบกำหนดระยะเวลา คู่สัญญาประเมินผลการปฏิบัติตลอดโครงการ**
9. **คู่สัญญาติดตามผลการแก้ปัญหาของนักเรียน** ถ้ายังไม่บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย **ปรับแผนการปฏิบัติให้เหมาะสมขึ้นและลงมือปฏิบัติต่อไป** โดยต่อระยะเวลาของโครงการออกไปอีก หรือถ้าได้ผลตามจุดมุ่งหมายทุกประการแล้วแต่ผู้ปฏิบัติต้องการขยายขอบเขตการปฏิบัติต่อไปอีก อาจกำหนดจุดมุ่งหมายใหม่ เพิ่มเติมวิธีการและดำเนินการต่อไป หรือถ้าปฏิบัติได้ผลสมบูรณ์แล้ว ก็ยุติโครงการในเรื่องนั้นแล้วเริ่มดำเนินการเรื่องใหม่ต่อไป

ผู้เขียนได้สังเกตพฤติกรรมความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความไม่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงาน โดยผู้ช่วย (คุณครู) แล้ววิเคราะห์ปัญหาด้านการเรียนรู้ และปัญหาด้านพฤติกรรมส่วนตัวของนักเรียนจากแบบสำรวจตนเองและเปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ยของความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความไม่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลองด้วยสถิติทดสอบที (t - test Dependent) จากนั้นจึงสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย

ตัวอย่างปัญหาของนักเรียนจากแบบสำรวจตนเอง

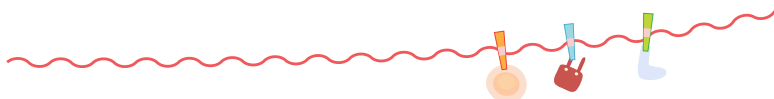
ปัญหาด้านการเรียนรู้

1. เรียนภาษาอังกฤษไม่ค่อยจะเข้าใจ	
2. เรียนคณิตศาสตร์การคูณการหารไม่เข้าใจ	
3. เรียนไม่เก่ง	4. ไม่ถนัดวิชาภาษาอังกฤษ
5. อ่านหนังสือไม่ค่อยคล่อง	6. เขียนหนังสือผิด
7. เขียนหนังสือไม่คล่อง	8. อ่านหนังสือไม่ออก
9. เขียนหนังสือช้า	10. เรียนภาษาอังกฤษไม่รู้เรื่อง
11. การเขียนภาษาอังกฤษ	12. อ่านไม่เก่ง
13. วาดภาพไม่เก่ง	14. เขียนหนังสือไม่สวย
15. เรียนวิชาภาษาอังกฤษและวิทยาศาสตร์ไม่เก่ง	
16. เรียนภาษาไทยและคณิตศาสตร์ไม่เก่ง	
17. เรียนวิชาภาษาไทย วิชาการงาน วิชาสุขศึกษา วิชาพลศึกษาไม่เก่ง	

ปัญหาด้านพฤติกรรมส่วนตัว

1. ขี้เกียจ	2. เกเร
3. โกหกครู ผู้ปกครอง พ่อแม่และเพื่อน	4. ขี้เกียจเรียนหนังสือ
5. เขียนหนังสือไม่สวย	6. ไม่มีระเบียบ
7. มาโรงเรียนสาย	8. พูดคำหยาบ
9. ชอบแกล้งเพื่อน	10. ชอบนอนตื่นสาย
11. นิสัยไม่ค่อยดี	12. ชอบเอาแต่ใจ
13. คุยและเล่นขณะเรียน	14. ดื้อและชน

15. ชอบเถียง	16. อยู่ที่บ้านไม่ช่วยทำงานบ้าน
17. อยู่ที่บ้านไม่ทำการบ้าน	18. ไม่ตั้งใจเรียน
19. ไม่ส่งการบ้าน	20. หยุตเรียนบ่อย
21. ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา	22. ขโมยของ
23. พุดไม่เพราะ	24. ขี้โมโห

แสดงให้เห็นว่านักเรียนมีปัญหาพฤติกรรมด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมส่วนตัว จากการวิเคราะห์พฤติกรรมที่เป็นปัญหา จะเห็นได้ว่านักเรียนมีปัญหาพฤติกรรมทั้งด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมส่วนตัว

พฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่ดีบางอย่างจะส่งผลต่อการเรียนของนักเรียนด้วย เช่น ขี้เถียง มาโรงเรียนสาย หยุตเรียนบ่อย คุยและเล่นขณะเรียน ทำงานเสร็จไม่ทันเวลา ไม่ส่งการบ้าน เป็นต้น

ครูต้องแก้งพฤติกรรมส่วนตัวที่ไม่ดีของนักเรียนให้หมดไป

เพื่อสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้เกิดขึ้นในตัวผู้เรียน

ถ้าปล่อยไว้นักเรียนจะมีลักษณะนิสัยที่ไม่ดี ซึ่งจะส่งผลเสียต่อการเรียนและจะเป็นคนที่มีนิสัยไม่ดีในอนาคต

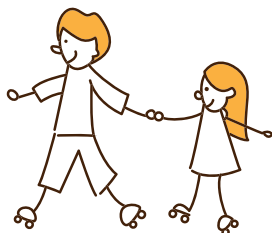
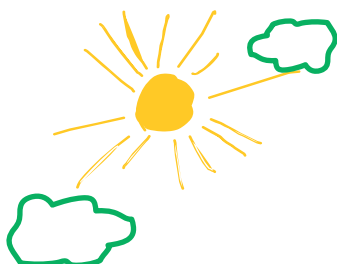
ฝึกกลุ่มตัวอย่างจำนวนหนึ่งที่ต้องการทำโครงการ

เพื่อเปลี่ยนแปลงนิสัยของตนเอง

แสดงว่านักเรียนทุกคนต้องการเป็นคนดี

ถ้าครูชี้แนะและให้แนวทางในการเปลี่ยนแปลงตนเองที่นักเรียนสามารถทำได้ นักเรียนก็พร้อมที่จะปฏิบัติตามแนวทางที่ครูให้ ระบบคู่สัญญาจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้ผู้เรียนนำมาใช้เปลี่ยนแปลงตนเองได้

จากการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนก่อนการทดลองและหลังการทดลอง พบว่า ค่าเฉลี่ยเรื่องความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียนหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เพราะระบบคู่มือสัญญาทำให้นักเรียนได้รู้จักวิเคราะห์ปัญหาของตนเองและคิดหาทางแก้ไขด้วยตนเอง ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมส่วนตัวดีขึ้น ซึ่งพฤติกรรมส่วนตัวที่เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีจะส่งผลดีต่อการเรียนทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมการเรียนดีไปด้วย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของผู้เขียน เรื่องการให้คำปรึกษาโดยใช้ระบบคู่มือสัญญาสำหรับนิสิตครูระดับปริญญาตรีเพื่อเสริมสร้างระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม มาตรฐานความรู้ ความมีวินัยในตนเอง และเจตคติต่อวิชาชีพครู

ผลการวิจัยสรุปได้ว่านิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาโดยใช้ระบบคู่สัญญาจำนวน 11 คน ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2550 มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคต้น ปีการศึกษา 2551 สูงขึ้น จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 ในภาคปลาย ปีการศึกษา 2551 นิสิตจำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 63.64 มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมสูงขึ้น นิสิตที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 จำนวน 6 คน ซึ่งได้รับการให้คำปรึกษาโดยใช้ระบบคู่สัญญาทันที มีระดับคะแนนเฉลี่ยสะสมในภาคต้นอยู่ในระดับ 3 ขึ้นไป จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 83.33 และมีนิสิต 1 คน ได้ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม 4.00 นิสิตมีมาตรฐานความรู้ในระดับสูงขึ้น จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 35.29 นิสิตมีเจตคติต่อวิชาชีพครูในระดับสูงขึ้น จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 17.65 ค่าเฉลี่ยความคิดเห็นของนิสิตที่ได้รับการให้คำปรึกษาโดยใช้ระบบคู่สัญญาหลังการทดลองอยู่ในระดับมากทุกข้อ แสดงว่าระบบคู่สัญญาเป็นวิธีการที่ได้ผลในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านความซื่อสัตย์สุจริต ความมีวินัย ความใฝ่เรียนรู้ และความมุ่งมั่นในการทำงานของนักเรียน จึงควรนำระบบคู่สัญญามาใช้ในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน

ผู้เขียนมีความเห็นว่าครูควรสำรวจและวิเคราะห์พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของนักเรียนทุกคน ทั้งในด้านการเรียนและด้านพฤติกรรมและหาทางแก้ไข พฤติกรรมที่เป็นปัญหาของผู้เรียน จากนั้นครูควรใช้ระบบ คู่สัญญาในการพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านต่างๆ รวมทั้งครูควรใช้วิธีการอื่นๆ ที่สามารถพัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนในด้านต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ.2551.หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.

_____. เอกสารประกอบหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พุทธศักราช 2551 แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผล

การเรียนรู้. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตร
แห่งประเทศไทย.

_____. 2553. แนวทางการพัฒนา การวัดและประเมิน

คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ตามหลักสูตรแกนกลาง
การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551.กรุงเทพฯ :

โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

ทิตนา เขมมณี. 2545. การพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมและค่านิยม

จากทฤษฎีสู่การปฏิบัติ.บริษัทเมธีทีปส์จำกัด,กรุงเทพฯ .

สุริน ชุมสาย ณ อยุธยา. 2553. การให้คำปรึกษาโดยใช้ระบบ

คู่สัญญาสำหรับนิสิตครูระดับปริญญาตรีเพื่อเสริมสร้าง

ระดับคะแนนเฉลี่ยสะสม มาตรฐานความรู้ ความมีวินัย

ในตนเองและเจตคติต่อวิชาชีพครู.รายงานการวิจัย

ภาควิชาครุศึกษา คณะศึกษาศาสตร์และพัฒนศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ วิทยาเขตกำแพงแสน.

ตัวอย่างโครงการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองของนักเรียนชั้น ป.3

ชื่อโครงการ เปลี่ยนนิสัย

วัตถุประสงค์ของโครงการ

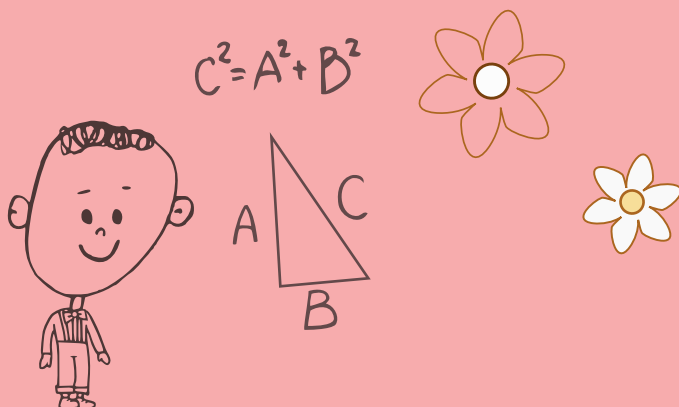
เพื่อให้ขยัน ฝึกอ่าน เขียน เรียนหนังสือให้มากขึ้น

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง

หลังทำงานบ้านเสร็จฝึกอ่านหนังสือและฝึกเขียน ฝึกบวกลบ
คูณหารเป็นประจำ

บันทึกผลการปฏิบัติ

ดูความแตกต่างว่าเมื่อก่อนอ่านหนังสือไม่ออก แต่หลังจาก
ได้เปลี่ยนนิสัยแล้วสามารถอ่านหนังสือได้มากขึ้น

ตัวอย่างโครงการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเองของนักเรียนชั้น ป.5

ชื่อโครงการ โลกนักอ่าน บ้านนักเขียน

วัตถุประสงค์ของโครงการ

เพื่อให้เรียนคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษให้เก่งขึ้น

วิธีดำเนินการแก้ปัญหาและพัฒนาตนเอง

1. หัดท่องศัพท์ภาษาอังกฤษวันละ 5 - 10 คำ
2. หัดทำเลขวันละ 2 - 3 หน้า
3. ไม่เล่นคอมพิวเตอร์บ่อยครั้ง
4. ไม่นอนตื่นสาย
5. ไม่เล่นในห้องขณะที่ครูสอน
6. ไม่เล่นกระดานดำ ยกเว้นครูให้เขียน
7. เรียนภาษาอังกฤษวันละ 2 - 3 หน้า

บันทึกผลการปฏิบัติ

1. ท่องศัพท์ภาษาอังกฤษได้ดีขึ้น
2. เรียนคณิตศาสตร์ได้ดีขึ้น
3. เล่นคอมพิวเตอร์น้อยลง
4. ไม่นอนตื่นสาย
5. ไม่เล่นตอนครูสอน
6. ไม่เล่นกระดานดำ

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่อง

การนำเสนอข้อมูล โดยใช้ โปรแกรม Microsoft Excel

โดย...ศักดิ์ชาย วัฒนสิน

ครู คศ. 2 โรงเรียนบ้านปางแม่คอบ

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำพูน เขต 1

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา

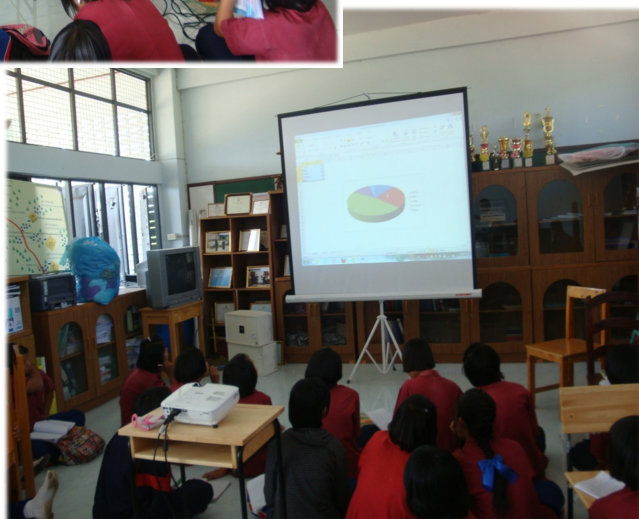
แนวทางการเรียนการสอนสถิติการนำเสนอข้อมูลในต่างประเทศได้มีการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาแตกต่างกันไปจากเดิม โดยเน้นการใช้ข้อมูลจริงที่เกี่ยวข้องกับบริบทของนักเรียน มีการลงมือปฏิบัติจริง การใช้โครงงานและเทคโนโลยีต่างๆ มาช่วยในการสอน (Lee, 2006) ในทำนองเดียวกันกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทางด้านสถิติในประเทศอเมริกา (Aliaga et al., 2005) ได้ใช้วิธีการสอนที่เน้นการใช้ข้อมูลจริงที่เกี่ยวข้องกับบริบทของนักเรียน การลงมือปฏิบัติจริงและการใช้เทคโนโลยีในการสอนสถิติ เมื่อพิจารณาถึงการปรับเปลี่ยนเนื้อหาสถิติของหลักสูตรในประเทศไทย พบว่าสถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีได้พิจารณาปรับเปลี่ยนสาระสถิติโดยแนะนำให้ครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เปิดโอกาสให้นักเรียนได้เรียนรู้โดยการปฏิบัติจริงจากสถานการณ์จริง เพื่อเป็นการส่งเสริมให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติตามขั้นตอน ระเบียบวิธีการทางสถิติในเรื่องที่นักเรียนสนใจศึกษาและสามารถนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในการแก้ปัญหาหรือวิเคราะห์

ความก้าวหน้าของเทคโนโลยีในปัจจุบันได้เข้ามามีบทบาทในการเรียนการสอนสถิติ การนำเสนอข้อมูลอย่างแพร่หลาย ดังจะเห็นได้จากผลการวิจัยที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก ที่ใช้เทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งทำให้เห็นว่า เทคโนโลยีช่วยส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในเรื่องของสังคมแห่งข้อมูลสถิติ และการใช้กระบวนการทางสถิติเพื่อการตัดสินใจ (Ben-Zvi, 1997) อีกทั้งยังช่วย ในการพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดรวบยอดทางสถิติของผู้เรียนและเป็นเครื่องมือ ในการประเมินพัฒนาการสำหรับผู้วิจัยอีกด้วย (Watson and Donne, 2009) เทคโนโลยีสำคัญที่เข้ามามีบทบาทในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเรื่องของสถิติ ในปัจจุบัน คือ คอมพิวเตอร์ โดยใช้ร่วมกับโปรแกรมหรือซอฟต์แวร์ต่างๆ ซึ่งโปรแกรม หรือซอฟต์แวร์ต่างๆ นั้นมีอยู่หลากหลายขึ้นอยู่กับความต้องการใช้งานของผู้ใช้ เช่น MINITAB, Fathom, Tinker plots ซึ่งเป็นโปรแกรมทางสถิติที่ใช้กันอย่างแพร่หลาย ในด้านการศึกษา และบางครั้งก็มีการผสมผสานเทคโนโลยีหลายอย่างเข้าด้วยกัน เช่น S-LINK (Statistics Learning Information Network Knowledge) ซึ่งใช้เทคโนโลยี เครื่องช่วยและสื่อผสมอื่นเข้ามาช่วยในการสอนสถิติ (Jung and Gun, 2001) หรือ แม้กระทั่งโปรแกรมที่ใช้ในสำนักงาน เช่น โปรแกรม Microsoft Excel ก็สามารถ นำมาประยุกต์ใช้ในการสอนสถิติได้

สำหรับโปรแกรม Microsoft Excel นั้นเป็นโปรแกรมที่จัดหาได้ง่ายและ ใช้กันแพร่หลาย มีประโยชน์ในด้านการสอนสถิติเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็น โปรแกรมที่มีความยืดหยุ่นสูง สามารถปรับเปลี่ยนแล้วแสดงผลได้ในทันที สามารถ สร้างในส่วนของแผนภูมิแบบต่างๆ ได้อย่างรวดเร็วและง่ายดาย อีกทั้งยังสามารถ ใช้ในการสร้างใบงานหรือใบความรู้เพื่อสาธิตแนวคิดของครูให้นักเรียนดูได้อีกด้วย (Carr, 2002) มีนักวิจัยหลายท่านได้นำโปรแกรม Microsoft Excel ไปใช้ในการ จัดการเรียนการสอน อาทิเช่น Yang (2005) ซึ่งนำโปรแกรมไปประยุกต์ใช้ในการสอน สถิติ Tsai and Don (2006) ใช้โปรแกรม Microsoft Excel ในการสร้างตัวอย่าง เพื่อสอนความคิดรวบยอดเกี่ยวกับสถิติ และ Ben-Zvi and Friedlander (1997) ได้ใช้ในกิจกรรมการเรียนรู้อย่างมีความหมายในเรื่องของสถิติเพื่อการนำเสนอข้อมูล ของผู้เรียนด้วยวิธีการสืบเสาะจากสถานการณ์ปลายเปิด

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เรื่องการนำเสนอข้อมูล โดยการใช้โปรแกรม Microsoft Excel ประกอบการจัดการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยจัดทำกิจกรรมให้นักเรียนเรียนรู้ผ่านการปฏิบัติเองทั้งหมด การดำเนินกิจกรรมเป็นแบบกิจกรรมคู่ รวม 15 คู่ เน้นให้นักเรียนมีโอกาสดำเนินการงานที่ได้รับมอบหมาย โดยมีขั้นตอนการสอนดังนี้

ขั้นที่ 1 เริ่มต้นกิจกรรมการศึกษาจากคอมพิวเตอร์เกี่ยวกับการใช้โปรแกรม Microsoft Excel

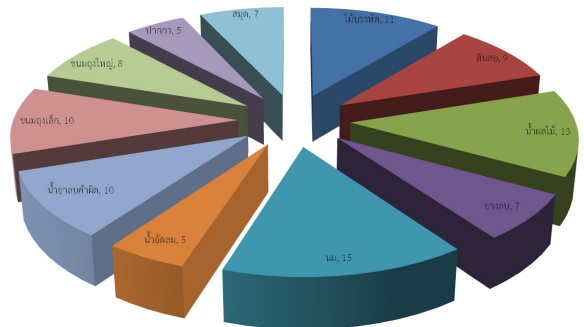
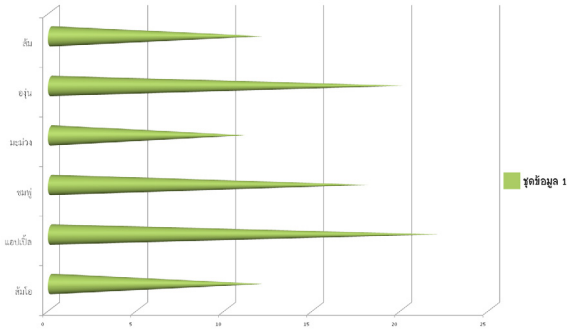
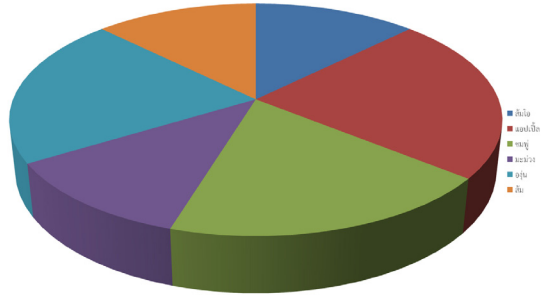
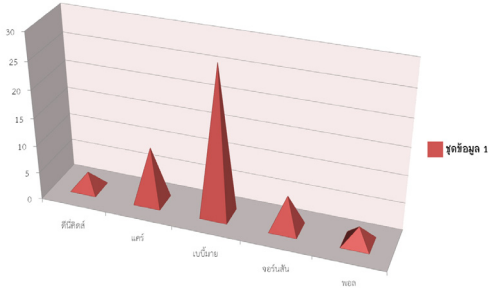

ขั้นที่ 2 ให้นักเรียนศึกษาความรู้เกี่ยวกับความหมายของสถิติ ข้อมูล การนำเสนอข้อมูล และการแปลความหมายข้อมูลจากการค้นคว้าจากสื่ออินเทอร์เน็ต แล้วให้นักเรียนวางแผน กำหนดประเด็นปัญหา หรือสิ่งที่นักเรียนสนใจจากแหล่งเรียนรู้ ที่มีภายในโรงเรียน ได้แก่ ห้องคอมพิวเตอร์ ห้องสมุด ห้องพยาบาล โรงเรียนไก่ไข่ โรงเรียนไก่เนื้อ คอกหมูหลุม โรงเพาะเห็ด เรือนเพาะชำ สวนสมุนไพร แปลงผัก สวนครัว บ่อเลี้ยงปลาบิลและบ่อทำปุ๋ยหมัก และแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ได้แก่ ร้านขายของชำ กลุ่มข้าวซ้อมมือ ชมรมแกะสลักไม้ ชมรมทำโต๊ะจากรากไม้ องค์การบริหารส่วนตำบลท่าแม่ลอบ และสถานีนอนมัย โดยที่นักเรียนออกสำรวจ และเก็บรวบรวมข้อมูลจากแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวตามความสนใจของกลุ่มนักเรียนเอง

ขั้นที่ 3 นักเรียนนำข้อมูลที่ได้มาจัดรูปแบบการนำเสนอให้น่าสนใจและมีความเหมาะสม โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel นำเสนอข้อมูล ซึ่งมีหลายแบบ ได้แก่ Column Line Pie Bar Area X Y (Scatter) Stock Surface Doughnut Bubble และ Radar

ขั้นที่ 4 นักเรียนออกมานำเสนอผลงานของตนเองจากการใช้โปรแกรม

Microsoft Excel นำเสนอข้อมูลโดยนักเรียนอธิบายถึงรูปแบบการนำเสนอข้อมูลที่เหมาะสมกับข้อมูลที่นักเรียนได้เก็บรวบรวมมา พร้อมการแปลความหมายของข้อมูลจากรูปแบบการนำเสนอที่นักเรียนได้เลือกไว้ และอธิบายถึงการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์ในชีวิตจริง

จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ โดยใช้โปรแกรม Microsoft Excel
นักเรียนเกิดความตื่นตัวในการเรียนรู้วิชาคณิตศาสตร์
สนใจในการร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้นและได้เรียนรู้จากของจริง ลงมือปฏิบัติจริง
ทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้และจดจำ กิจกรรมวิชาคณิตศาสตร์
เรื่องการนำเสนอข้อมูลไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันของนักเรียนได้

บรรณานุกรม

ประสงค์ เลิศสมบัติพลอย. (2553). การใช้โปรแกรมไมโครซอฟท์เอกซ์เซลเพื่อส่งเสริมการคิดเชิงสถิติของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านห้วยต้ม จังหวัดลำพูน. วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

American Statistical Association. (2005). **Guidelines for Assessment and Instruction in Statistics Education (GAISE) college report.** [online] Available : <http://it.stlawu.edu/~rlock/gaise/GAISECollege.pdf> (5 December 2009)

Ben-Zvi, D. (1997). **Learning statistics in a technological environment.** Proceeding of the 51st session of the International Statistical Institute, I. (pp. 411 – 415). Ankara, Turkey : State Institute of Statistics.

Carr, R. (2002). **Teaching statistics using demonstrations implemented with excel.** [online] Available : http://www.stat.auckland.ac.nz/~iase/publications/1/10_24_ca.pdf (12 November 2009)

Lee, P. Y. (2006). **Teaching secondary school mathematics a resource book.** New York : McGraw-Hill.

Tsai, W. and Don G. W. (2006). An interactive excel VBA example for teaching statistics concepts. **Inform Transactions on Education** 7:1 : 125 – 135.

Watson, J. & Donne, J. (2009). TinkerPlots as a research tool to explore student understanding. **Technology Innovations in Statistics Education**, 3(1).

Yang, S. (2005). Applications of excel in teaching statistics. **The China Papers' Issue 5** : 31 – 34.

ประสิทธิภาพ

การจัดการเรียนการสอนของครู

กลุ่มสาระการเรียนรู้

สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

โดย... สุดาวรรณ เต็มพานิช
สถาบันสังคมศึกษา สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ให้ความสำคัญของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ที่ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจในการ ดำรงชีวิตของมนุษย์ ทั้งในฐานะปัจเจกบุคคลและการอยู่ร่วมกันในสังคม การ ปรับตัวตามสภาพแวดล้อม การจัดการทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด เข้าใจถึง การพัฒนา เปลี่ยนแปลงตามยุคสมัย กาลเวลา ตามเหตุปัจจัยต่างๆ เกิดความ เข้าใจในตนเองและผู้อื่น มีความอดทน อดกลั้น ยอมรับ และมีคุณธรรม สามารถ นำความรู้ไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศไทย และสังคมโลก กลุ่มสาระการเรียนรู้นี้ว่าด้วยการอยู่ร่วมกันในสังคม ที่มีความเชื่อมสัมพันธ์กัน และมีความแตกต่างกันอย่างหลากหลาย เพื่อช่วยให้สามารถปรับตนเองให้เข้ากับ บริบทสภาพแวดล้อม เป็นพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ มีความรู้ ทักษะ คุณธรรม และค่านิยมที่เหมาะสม โดยได้กำหนดสาระต่างๆ ไว้ 5 สาระ ได้แก่ ศาสนา ศิลปกรรม จริยธรรม , หน้าที่พลเมือง วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคม , เศรษฐศาสตร์ , ประวัติศาสตร์ และภูมิศาสตร์

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้นำหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ลงสู่สถานศึกษาแล้ว และสำนักวิชาการ และมาตรฐานการศึกษาได้มีการพัฒนาบุคลากรทั้งศึกษานิเทศก์ และครูแกนนำ ระดับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน กลุ่มสาระการเรียนรู้ สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และมีการขยายผลการพัฒนาครูผู้สอนใน ระดับเขตพื้นที่การศึกษามาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2552 เป็นต้นมา จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนจากสภาพที่เป็นอยู่ เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระ การเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงได้ทำการศึกษาประสิทธิภาพ การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ขึ้น โดยมี วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน และศึกษาปัญหา ในการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สรุปผลได้ดังนี้

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้การวิจัยครั้งนี้

โดยการสุ่มอย่างง่ายจาก 58 เขตพื้นที่การศึกษา คิดเป็น ร้อยละ 25 ของเขตพื้นที่การศึกษา โดยกระจายตามภาค ผู้ให้ข้อมูลเป็นครูรับผิดชอบสอน กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม รวมจำนวน 1,529 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม โดยมีประเด็นสร้าง ข้อคำถาม 5 ด้าน ได้แก่

- การวางแผน (Planning)
- การสอน (Instruction)
- การวัดและประเมินผล (Evaluation)
- การสะท้อนการเรียนรู้ (Reflect)
- การพัฒนา (Development)

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า การจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมของครูผู้สอนมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงที่สุดมีประสิทธิภาพในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการสะท้อนการเรียนรู้มีประสิทธิภาพในระดับมากเช่นเดียวกัน สำหรับด้านการพัฒนามีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุดมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า

ด้านการวางแผน พบว่า ในภาพรวมครูมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูมีคะแนนเฉลี่ยประสิทธิภาพสูงสุด คือ ครูออกแบบหน่วยการเรียนรู้และจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ และข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุด คือ ครูสำรวจ/จัดทำสื่อ อุปกรณ์ประกอบการเรียนการสอนแหล่งเรียนรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้กลุ่มสาระสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

ด้านการสอน พบว่า ในภาพรวมครูมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพสูงสุด คือ บุคลิกและพฤติกรรมการสอนของครู และข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุด คือ ครูจัดการเรียนรู้ให้นักเรียนสามารถสรุปองค์ความรู้จากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

ด้านการวัดและประเมินผล พบว่า ในภาพรวมครูมีประสิทธิภาพในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงสุด คือ การเพิ่มประสบการณ์ในการทำข้อสอบระดับชาติ (O-NET) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุด คือ การดำเนินการวัดและประเมินผล

ด้านการสะท้อนผลการวิจัย พบว่า ในภาพรวมครูมีประสิทธิภาพในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ครูมีประสิทธิภาพในระดับมากทุกข้อ ข้อที่ครูมีค่าเฉลี่ยประสิทธิภาพสูงสุด คือ การให้ขวัญกำลังใจหรือเสริมแรง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยของคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุด คือ การใช้คำถามสะท้อนคิด

ด้านการพัฒนา พบว่า ในภาพรวมครูมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่ครูมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงสุด คือ การพัฒนาตนเองมีประสิทธิภาพในระดับมาก ส่วนรายข้ออื่นๆ ครูมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง และข้อที่มีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุด คือ การทำวิจัยในชั้นเรียน

เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาในภาพรวม พบว่า ประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนของครูกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม อยู่ในระดับมากทุกระดับชั้น และเมื่อแยกเป็นรายด้าน มีดังนี้

ระดับประถมศึกษา

พบว่า ครูผู้สอนมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการวางแผน ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ สำหรับด้านการพัฒนามีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พบว่า ครูผู้สอนมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ และด้านการพัฒนามีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

พบว่า ครูผู้สอนมีประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนด้านการสอนมีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพสูงที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการวางแผน ด้านการสะท้อนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และด้านการพัฒนามีค่าเฉลี่ยคะแนนประสิทธิภาพต่ำที่สุดซึ่งมีประสิทธิภาพในระดับปานกลาง

ความต้องการและข้อเสนอแนะ
ในการพัฒนาสภาพองค์กรผู้สอนกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา
ศาสนา และวัฒนธรรม พบว่า

ระดับประถมศึกษา

ครูต้องการให้ผู้บริหารสนับสนุนงบประมาณจัดหาสื่อและจัดทำสื่อการเรียนการสอน สนับสนุนการจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดอบรมพัฒนาครูผู้สอนด้านเทคนิคการสอนอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง อย่างต่อเนื่อง พัฒนาสื่อนวัตกรรม และการวิจัยในชั้นเรียน และให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดอบรมโดยส่วนกลางเป็นผู้จัดเอง จัดทำคู่มือประกอบการสอน และจัดหาอัตรากำลังครูผู้สอนให้เพียงพอ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ครูต้องการให้ผู้บริหารพัฒนาและอบรมเพิ่มเติมด้านความรู้ การปฏิบัติ ทักษะกระบวนการสอนให้กับครูผู้สอนสังคมอย่างต่อเนื่อง และจัดหาสื่อ ICT เพื่อสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนการสอน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดให้ ศึกษานิเทศก์นิเทศ ติดตาม และให้ความรู้อย่างต่อเนื่อง จัดอบรมและพัฒนา ครูในกลุ่มสาระสังคมศึกษาด้านการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ อย่างสม่ำเสมอ และสรรหาครูสังคมศึกษาเพิ่มเติมที่ตรงตามวิชาเอก และสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดให้มีข้อสอบมาตรฐานตรงตามมาตรฐาน และตัวชี้วัดรายสาระ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน อบรมจัดทำ สื่อนวัตกรรมและวิเคราะห์ข้อสอบ และสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียน เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน

ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ครูต้องการให้ผู้บริหารจัดการอบรมเพิ่มเติมด้านความรู้ ทักษะกระบวนการสอนให้กับครูผู้สอนสังคมศึกษาอย่างต่อเนื่อง และบริหารนิเทศ กำกับ ติดตาม จัดการเรียนการสอน ให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจัดศึกษานิเทศก์นิเทศ ติดตาม ตรวจสอบโรงเรียน ให้ความรู้อย่างต่อเนื่องเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา จัดอบรมวิเคราะห์มาตรฐานและตัวชี้วัดรายสาระและนำผลมาแก้ไขปัญา และจัดทำคลังข้อสอบ และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจัดอบรมจัดทำสื่อนวัตกรรมและวิเคราะห์ข้อสอบ จัดอบรมครูด้านการเรียนการสอนพัฒนาความรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงภาคเรียนละ 1 ครั้ง และจัดสรรงบประมาณในการทำกิจกรรม

ข้อเสนอแนะ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรสนับสนุนงบประมาณให้กับโรงเรียนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอนผ่านเครือข่ายศูนย์พัฒนาสังคมศึกษาอย่างต่อเนื่อง ควรจัดอบรมครูสังคมศึกษาให้มีความรู้ด้านเนื้อหาเทคนิคในการจัดการเรียนการสอน การจัดทำสื่อและนวัตกรรมการสอน ตลอดจนการจัดทำคู่มือประกอบการสอน แนวทางการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยครูในการออกแบบกิจกรรมการเรียนการสอน

ระดับเขตพื้นที่การศึกษา ศึกษาวิเคราะห์ควรนิเทศ ติดตามตรวจเยี่ยมโรงเรียน ให้ความรู้และคำปรึกษาแก่ครูสังคมศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นระบบเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนให้สูงขึ้น

ระดับโรงเรียน ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ครูผู้สอนได้รับการอบรมและพัฒนาความรู้เพิ่มเติมอย่างต่อเนื่อง ควรมีการจัดหาสื่อ ICT เพื่อสืบค้นข้อมูลประกอบการเรียนการสอน สนับสนุนงบประมาณพัฒนาสื่อเทคโนโลยี และผู้บริหารควรมีการนิเทศ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ติดตามตรวจสอบการจัดการเรียนการสอน และสร้างขวัญกำลังใจแก่ครูผู้สอน

การสอนแบบทวิ/พหุ ภาษากับแนวทางการพัฒนาการศึกษา โรงเรียนเด็กไทยแนวชายแดน และพื้นที่ยากลำบาก

เรีงบเรีงงโดง

บุชบา ประภาสพงศ์

นักวิชาการศึกษาชำนาญการพิเศษ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สพฐ.

ประชากรและภาษาของเด็กไทย

ประเทศไทยมีความหลากหลายทางภาษาและชาติพันธุ์ ประชากรในชนบทและในเมืองใช้ภาษาท้องถิ่น (Local languages) แตกต่างกันมากกว่า 70 ภาษา ภาษาท้องถิ่น คือ ภาษาที่ใช้สื่อสารในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่ง และมักเป็นภาษาแม่ของคนในท้องถิ่นนั้น ประเทศไทยของเรามีภาษาท้องถิ่นทั้งที่เป็นภาษาตระกูลไทและภาษาตระกูลอื่นๆ หลายตระกูลภาษา ซึ่งแบ่งออกเป็นภาษาไทยถิ่นตามภูมิภาค (Regional Thai languages) ได้แก่ ภาษาที่ใช้สื่อสารในแต่ละภูมิภาคของประเทศไทย เช่น ภาษาไทยกลาง ภาษาไทยถิ่นอีสาน ภาษาไทยถิ่นเหนือ ภาษาไทยถิ่นใต้ และภาษาชาติพันธุ์ (Ethnic languages) ซึ่งประการหลังนี้ เป็นภาษาที่ใช้สื่อสารในชุมชนท้องถิ่นต่างๆ ของประเทศไทย เช่น ภาษาเขมรถิ่นไทย ภาษามลายูปาตานี ภาษาม้ง ภาษาอาข่า ภาษาซอง ภาษาโมแกน ภาษาลื้อ ภาษาญ้อ ภาษาภูไท และภาษาพวน เป็นต้น¹

ปัจจุบันมีโรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประมาณ 1,500 โรงเรียนซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่หรือทั้งโรงเรียนใช้ภาษาท้องถิ่นประจำวันแตกต่างจากภาษาไทย มีจำนวนภาษาที่พบในโรงเรียนแล้วมากกว่า 30 ภาษา บางโรงเรียนเป็นเด็กภาษาเดียวกัน บางโรงเรียนใช้หลายภาษา โรงเรียนส่วนใหญ่ตั้งอยู่ในพื้นที่ทุรกันดารและแนวชายแดน ประกอบด้วย ภูเขา ที่ราบสูง และป่าไม้ ประชากรขาดแคลนและด้อยโอกาส ครู ผู้บริหารและบุคลากรทางการศึกษามักเป็นคนต่างพื้นที่ ต่างวัฒนธรรม มักสื่อสารกับเด็กไม่เข้าใจ ขาดครู และครูย้ายบ่อย จาก 477 โรงเรียน ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่พูดภาษาท้องถิ่นนั้น มีร้อยละ 61.92 เป็นเด็กที่พูดภาษาท้องถิ่นภาษาเดียวกัน ส่วนใหญ่อยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันออก และภาคกลาง ส่วนอีก 280 โรงเรียนหรือร้อยละ 38.08 นักเรียนพูดปะปนกันหลายภาษา โดยอยู่ในภาคเหนือ ภาคตะวันออก ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคตะวันตก และภาคกลาง

โรงเรียนที่ส่วนใหญ่เป็นเด็กพูดภาษาท้องถิ่นร้อยละ 71.47 แจ้งว่าจำเป็นต้องมีครูที่รู้สองภาษาคือภาษาไทยและภาษาท้องถิ่นที่เด็กพูดจัดการเรียนการสอน ส่วนโรงเรียนอีกร้อยละ 28.53 แจ้งว่าไม่จำเป็นต้องมีครูสองภาษาในการสอน เพราะนักเรียนกับครูสื่อสารกันได้เข้าใจ ขณะที่ข้อมูลจากชายแดนภาคใต้ นั้น พบว่า มีโรงเรียนประถมศึกษา 758 โรง หรือร้อยละ 86.6 จากทั้งหมด 875 โรง ตั้งอยู่นอกเขตเมือง และเด็กพูดภาษามลายูถิ่น²

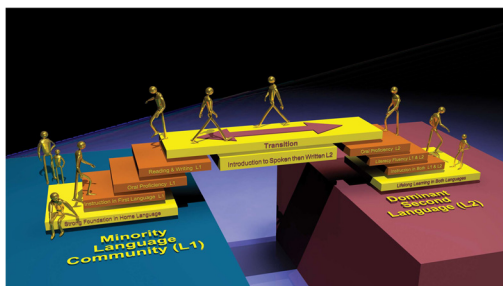
ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารและการเรียนรู้ ภาษาไทยกอปรด้วยสัญลักษณ์ กฎเกณฑ์และความหมายหลายระดับ การไม่เข้าใจภาษาไทยของเด็กๆ เหล่านี้ ส่งผลไปถึงคุณภาพในการเรียนรู้ ความเครียด กำลังใจ และทำให้อ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ หรืออ่านได้แต่ไม่เข้าใจความหมาย สติปัญญาไม่ได้รับการพัฒนาให้เติบโตตามวัย ทักษะการคิด และผลสัมฤทธิ์ในการเรียนของเด็กเหล่านี้ จึงต่ำกว่ามาตรฐาน และต่ำกว่าเด็กไทยทั่วไป

หลักการจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น)

การจัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ภาษาท้องถิ่น) เป็นการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กภาษาอื่นๆ โดยต่อยอดจากสิ่งซึ่งเด็กรู้แล้ว ไปสู่สิ่งใหม่ซึ่งเด็กยังไม่รู้ เพิ่มปริมาณและคุณภาพสูงขึ้นอย่างเป็นระบบ ทั้งการเรียนรู้ภาษา และใช้ภาษาเป็นสื่อเรียนรู้เรื่องต่างๆ ที่ควรมีควรเป็นตามหลักสูตรชาติ ดร. ซูซาน มาโลน (Susan Malone) ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาส ได้นำเสนอแผนภูมิการเชื่อมโยงภาษา ดังนี้

สำหรับการจัดการศึกษาแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น) ในประเทศไทยนั้น โรงเรียนนำร่องหลายพื้นที่ ก็ได้นำหลักการและแนวคิดตามแผนภูมิดังกล่าวมาจัดการเรียนรู้ มีลำดับการเกี่ยวข้องกับภาษา ดังนี้

ลำดับที่ 1 จัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาท้องถิ่น และเรียนภาษาท้องถิ่น (ฟัง-พูด) เริ่มตั้งแต่ชั้นอนุบาล 1

ลำดับที่ 2 จัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาท้องถิ่น เรียนภาษาท้องถิ่น (ฟัง-พูด อ่าน-เขียน) และเรียนภาษาไทย (ฟัง-พูด) ใช้อักษรไทยเขียนภาษาท้องถิ่นอย่างเป็นระบบ เริ่มการเขียนภาษาท้องถิ่นในชั้นอนุบาล 2

ลำดับที่ 3 จัดการเรียนรู้โดยใช้ทั้งภาษาท้องถิ่นและภาษาไทย ในระยะแรกให้ภาษาท้องถิ่นเป็นหลัก ระยะต่อไปให้ภาษาไทยเป็นหลัก และใช้ภาษาท้องถิ่นช่วยอธิบายความหมายหรือเนื้อหาที่เข้าใจยาก และเรียนภาษาไทยและภาษาท้องถิ่น (ฟัง พูด อ่าน เขียน) แยกจากกัน

ลำดับที่ 4 จัดการเรียนรู้โดยใช้ภาษาไทย (ฟัง-พูด อ่าน-เขียน) เพียงอย่างเดียว เรียนภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นเป็นรายวิชาตามหลักสูตรสถานศึกษา

การใช้ภาษาท้องถิ่นร่วมกับภาษาไทยก่อให้เกิดประโยชน์ดังนี้ คือ

1. ทักษะในภาษาไทยกับภาษาท้องถิ่น จะเป็นเครื่องมือช่วยให้เด็กๆ ที่พูดภาษาท้องถิ่นในโรงเรียนพื้นที่ยากลำบากและแนวชายแดน สามารถสื่อสารอย่างเข้าใจ มีความพร้อมในการเรียนรู้อย่างมีคุณภาพ มีทักษะในการฟัง พูด อ่าน เขียน ได้อย่างน้อย 2 ภาษา คือ ภาษาท้องถิ่น (ภาษาแม่) ภาษาไทย และภาษาอื่นๆ
2. เด็กๆ เรียนรู้อย่างมีความสุข ภาคภูมิใจในตนเอง รักชุมชนท้องถิ่นและประเทศชาติ มีทัศนคติที่ดี ยอมรับผู้อื่นที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างจากตน และสามารถอยู่ร่วมกับคนอื่นๆ ในสังคมที่หลากหลายได้อย่างสุขสันต์

กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนภาษาท้องถิ่นร่วมภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการสนับสนุนให้นำภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้ (หรือการสอนแบบทวิภาษา) อย่างเป็นระบบ แนวคิดดังกล่าว เริ่มมาตั้งแต่สมัยที่ นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และต่อเนื่องมาโดยลำดับจนถึงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการคนปัจจุบัน (นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา) ซึ่งได้เห็นชอบกับนโยบายภาษาแห่งชาติ ซึ่งราชบัณฑิตยสถานยกร่างตามความเห็นชอบของนายกรัฐมนตรี นโยบายดังกล่าวมีใจความสำคัญอยู่ข้อหนึ่งคือการสนับสนุนให้โรงเรียนแนวชายแดนและพื้นที่ห่างไกล ซึ่งเด็กพูดภาษาท้องถิ่นอื่นๆ จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น)

แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งใน พ.ศ. 2552 ได้มีการทดลองให้บุคลากรท้องถิ่นที่รู้สองภาษาได้เข้ามาร่วมจัดการเรียนรู้ (งบจ้างงาน/ งบ SP 2) มีโรงเรียนที่ได้รับการทดลองในงบนี้ 500 โรงเรียน และเมื่องบ SP 2 ยกเลิกไป ก็ยังมีโรงเรียนบางโรงเรียนที่สามารถจัดหางบประมาณจ้างบุคลากรในท้องถิ่น ร่วมจัดการสอนอย่างต่อเนื่อง

ปัจจุบัน สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ร่วมมือกับองค์กรภายนอก (เช่น Pestalozzy Children's Foundation ผ่านทางมูลนิธิภาษาศาสตร์ประยุกต์ , มหาวิทยาลัยมหิดล และองค์การยูนิเซฟ) ในการจัดการเรียนการสอนแนวทางทวิภาษานำร่องในหลายพื้นที่ โดยการร่วมมือทั้งด้านงบประมาณ วิชาการ และการฝึกอบรม ซึ่งอนาคตต่อไปคาดว่า กระทรวงศึกษาธิการจะสามารถสนับสนุนงบประมาณและงานด้านอื่นๆ ได้เพิ่มขึ้น

ผลการดำเนินงานโรงเรียนนำร่องแนวทางทวิภาษา

โรงเรียนที่จัดการเรียนการสอนแบบทวิภาษา (ภาษาไทย-ท้องถิ่น) เต็มรูปขณะนี้ มี 28 โรงเรียน การสอนทวิภาษาจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้น ป. 3 หลังจากนั้นก็จะจัดการเรียนรู้ภาษาท้องถิ่นเป็นรายวิชา ปัจจุบันมีโรงเรียนนำร่อง 5 โรงเรียนที่จัดการสอนแบบทวิภาษาตั้งแต่ชั้นอนุบาลจนถึงชั้น ป. 3 , และมี 5 โรงเรียนที่จัดการสอนตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้น ป. 2 ส่วนโรงเรียนอื่นๆ กำลังอยู่ในระยะเริ่มต้น โรงเรียนทั้ง 28 โรงเรียนเรียงรายอยู่ในชุมชนที่พูดภาษาท้องถิ่น แนวชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี เชียงราย เชียงใหม่ ปัตตานี ยะลา นราธิวาส และสตูล นอกจากนี้ ยังมีโรงเรียนที่เข้าร่วมการสอนแบบทวิภาษาในจังหวัดแม่ฮ่องสอนและสุรินทร์ด้วย³

จากการทดสอบและประเมินผลเชิงประจักษ์โรงเรียนที่จัดการสอนแบบทวิภาษาเปรียบเทียบกับโรงเรียนอื่นๆ คู่เทียบ และเปรียบเทียบกับชั้นเรียนเดียวกัน โรงเรียนเดียวกัน รุ่นก่อนกับรุ่นปัจจุบัน พบว่า นักเรียนในโรงเรียนทวิภาษา มีผลการทดสอบและการประเมินเชิงประจักษ์ ดีกว่านักเรียนของโรงเรียนคู่เทียบ และดีกว่านักเรียนรุ่นก่อนๆ ชั้นเรียนเดียวกัน อย่างมีนัยสำคัญ นักเรียนชั้นอนุบาลมีความพร้อมในการเรียน เรียนอย่างมีความสุข สื่อสารกับครูได้เข้าใจ รักการเรียน รักการอ่าน และนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะการคิดและสติปัญญาอย่างต่อเนื่อง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2-3 อ่านออกเขียนได้ทั้งภาษาท้องถิ่นและภาษาไทย และโรงเรียนบ้านห้วยทาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 4 ผ่านการประเมินของ สมศ. ชั้นอนุบาลในระดับดีมาก

แนวทางทวิภาษานอกจากเป็นกระบวนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับการพัฒนาเด็กที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างจากเด็กไทยทั่วไปแล้ว ยังเป็นแนวทางที่เป็นสื่อในการสานสร้างสัมพันธ์ไมตรีที่ดีกับผู้ปกครองและชุมชนท้องถิ่น อันนำไปสู่การมีสังคมที่สงบสันติ อีกด้วย

ข้อเสนอแนะทางการใช้ประโยชน์จากภาษาและภูมิปัญญาท้องถิ่น

ภาษาท้องถิ่นมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการเรียนรู้สำหรับเด็กที่พูดภาษาแตกต่างจากภาษาชาติ ภาษายังเป็นเครื่องมือสืบทอดวัฒนธรรมและภูมิปัญญา การใช้ประโยชน์จากภาษาและวัฒนธรรมท้องถิ่น จึงเป็นแนวนโยบายข้อหนึ่งของรัฐบาลทุกสมัย

กระทรวงศึกษาธิการ สนับสนุนการจัดการเรียนการสอนที่มีคุณภาพ และสอดคล้องกับวิถีชีวิตชุมชน ให้ความสำคัญกับการพัฒนาการศึกษาพื้นที่ชายแดนทุกภาค โดยเฉพาะโรงเรียนชายแดนใต้และผู้ด้อยโอกาส แนวทางที่ถูกต้องในการจัดการเรียนการสอนในพื้นที่เหล่านี้ จึงจำเป็นต้องมีครูที่สามารถสื่อสารกับเด็กในภาษาที่เข้าใจกัน โดยเฉพาะในชั้นเรียนอนุบาลและประถมศึกษาตอนต้น แนวทางทวิภาษาจะช่วยพัฒนาเด็ก ๆ วัยเริ่มต้นเหล่านี้ (ซึ่งมีภาษาและวัฒนธรรมของครอบครัวและชุมชนที่แตกต่างจากเด็กไทยในเมืองและเพิ่งเริ่มต้นชีวิตการเรียนในโรงเรียนที่มีภาษาและวัฒนธรรมแตกต่างจากบ้าน) ให้ก้าวไปสู่ความสำเร็จของการเรียนรู้ การเรียนต่อระดับสูง และการเข้าสู่สังคมที่กว้างขวางออกไปจนถึงสังคมอาเซียน พร้อมๆ กับคุณภาพและมีทักษะในภาษาไทยได้อย่างเด็กไทยทั่วไป

เพื่อพัฒนาคุณภาพเด็ก เยาวชน และประชากรของชาติให้มีคุณภาพ มีศักยภาพในทางภาษาเพื่อการเรียนรู้ อย่างน้อย 2 ภาษา และเพื่อสร้างทัศนคติที่ดีแก่ผู้เรียนในการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสันติของประชากรไทยที่มีภาษาและวัฒนธรรมหลากหลาย⁴ โดยใช้ประโยชน์จากภาษาท้องถิ่นร่วมจัดการเรียนรู้ จึงมีข้อเสนอดังนี้

1. กำหนดนโยบายการศึกษาที่ส่งเสริมการใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นสื่อในการเรียนการสอนร่วมกับภาษาไทย
สำหรับโรงเรียนที่นักเรียนทุกคนหรือส่วนใหญ่เป็นเด็กพูดภาษาท้องถิ่นอื่นๆ

2. ส่งเสริมสนับสนุนให้มีบุคลากรท้องถิ่นที่พูดได้สองภาษา (คือภาษาท้องถิ่นภาษาเดียวกับเด็กและภาษาไทย) ร่วมจัดการสอน หรือมีบุคลากรท้องถิ่นที่พูดภาษาเดียวกับนักเรียนเป็นผู้ช่วยครู โดยเฉพาะในชั้นเรียนอนุบาลจนถึงประถมศึกษาตอนต้น

3. กำหนดให้มีตำแหน่งครูทวิภาษาหรือครูพหุภาษา
(ภาษาท้องถิ่น-ภาษาไทย-ภาษาของประชากรอาเซียน)
ตั้งแต่ระดับปฐมวัยและประถมศึกษา สำหรับโรงเรียนที่
นักเรียนทุกคนหรือส่วนใหญ่ใช้ภาษาท้องถิ่น

4. ปรับปรุงกฎระเบียบเกี่ยวกับการพัฒนาครู
การสอบครู บรรจุครู การจัดการเรียนการสอนของครูใน
พื้นที่ยากลำบากและโรงเรียนที่เป็นเด็กพหุภาษาท้องถิ่น
ซึ่งต้องมีครูอยู่ประจำ และไม่โยกย้ายเปลี่ยนครูบ่อย
อันเป็นผลเสียแก่การจัดการเรียนรู้

5. สนับสนุนสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ เช่น
มหาวิทยาลัยราชภัฏ ในการจัดหลักสูตรทวิภาษาศึกษา
(bilingual education) หรือพหุภาษาศึกษา (multilingual
education) เพื่อผลิตครูที่สามารถสอนแบบทวิภาษาหรือ
พหุภาษา และหลักสูตรการฝึกอบรมครูประจำการและ
ครูผู้ช่วยที่ใช้ภาษาท้องถิ่นเป็นฐาน

6. จัดตั้งหน่วยงาน/กลุ่มงานในองค์กรการศึกษา
เพื่อทำหน้าที่ดำเนินงาน/ส่งเสริมและเชื่อมโยง ติดตาม
การนำภาษาท้องถิ่นและวัฒนธรรมท้องถิ่น ร่วมจัดการศึกษา
และนิเทศติดตามการดำเนินงาน

แนวทางทวิภาษา จะนำไปสู่การสร้างความร่วมมือให้แก่เด็ก เยาวชนและ
ประชากรในพื้นที่แนวชายแดนและที่ห่างไกลให้เป็นผู้มีคุณภาพ มีคุณสมบัติของ
ความเป็นคนไทยที่รักถิ่นฐานบ้านเมือง รักประเทศชาติ มีความพร้อมในการเข้าสู่
สมาชิกอาเซียนอย่างเข้มแข็งและมีเอกลักษณ์ของความเป็นไทย

เชิงอรรถ

1. ราชบัณฑิตยสถาน. นโยบายภาษา. เอกสารยกร่างยังไม่ได้ตีพิมพ์
ณ วันที่ 21 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2556

2. ข้อมูล ณ วันที่ 10 มิถุนายน 2554 : รายงานผลการดำเนินงาน
ตามกลยุทธ์ที่ 6 พัฒนาการศึกษาระหว่างการพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจจังหวัด
ชายแดนภาคใต้

3. โรงเรียนในจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ โรงเรียนวัดวังแก้วเวการาม
(ภาษาไทย-มอญ) โรงเรียนในจังหวัดเชียงราย ได้แก่ โรงเรียนบ้านห้วยห่าน
บ้านห้วยคุ บ้านรักแผ่นดิน และบ้านแผ่นดินทอง (ภาษาไทย-ม้ง) โรงเรียน
ในจังหวัดเชียงใหม่ ได้แก่ โรงเรียนบ้านพุย (ภาษาไทย-กะเหรี่ยงโปว) และ
โรงเรียนในชายแดนใต้ (ภาษาไทย-มลายูถิ่น) ขณะนี้แนวทางทวิภาษา
ชายแดนใต้ได้ขยายสู่โรงเรียนอื่นๆ อีก 15 โรงเรียน โดยมีมหาวิทยาลัยราชภัฏ
ยะลา เข้ามาร่วมในการผลิตครูแนวทางทวิภาษา

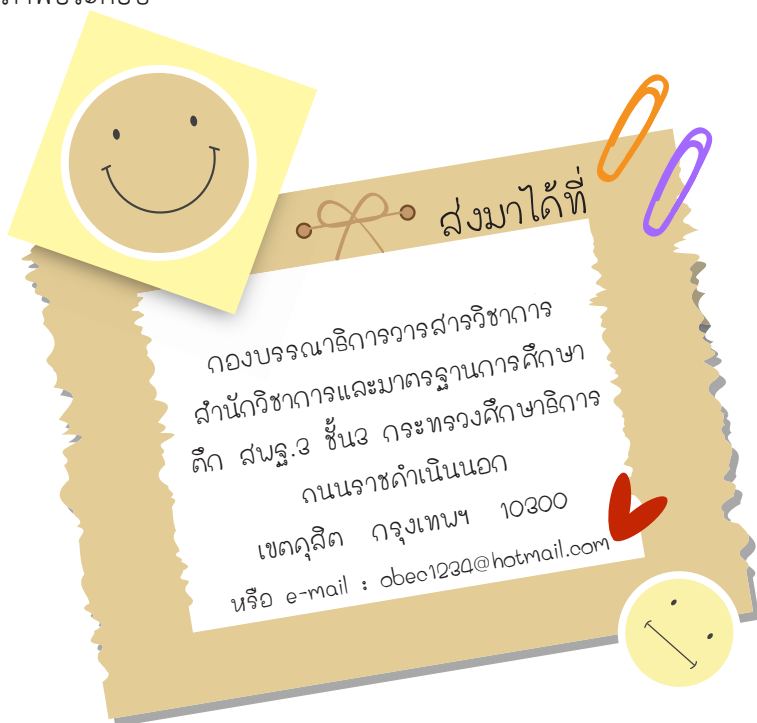
4. เด็กๆ ในพื้นที่ห่างไกลและแนวชายแดนจำนวนมากพูดภาษา
ท้องถิ่นหรือภาษาของครอบครัวซึ่งแตกต่างจากภาษาไทย จึงมีความ
แตกต่างทางโครงสร้างภาษาหรือไวยากรณ์ (Syntax) แตกต่างทั้งคำ
ความหมาย (Morphology) และแตกต่างทางเสียงในพยัญชนะต้น
พยัญชนะท้าย และวรรณยุกต์ (Phonology) และการเข้าใจและ
ตระหนักรู้คุณค่าภาษาท้องถิ่น เป็นเครื่องมือสำคัญในการแสดงออกซึ่ง
อัตลักษณ์ของชุมชน เป็นทั้งการสร้างสำนึกความภาคภูมิใจและความตระหนัก
ในสิทธิทางภาษาและวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น และการเสริมสร้าง
สังคมพหุวัฒนธรรมที่ยอมรับความแตกต่างหลากหลายของสังคมไทย

วารสารวิชาการ

เป็นวารสารที่จัดทำขึ้น เพื่อเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ เกี่ยวกับหลักสูตร สื่อ การจัดการเรียนการสอน และการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา รวมทั้งเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ในเชิงสร้างสรรค์ต่อการปฏิบัติงานด้านการศึกษาของครูอาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา ข้อความใดๆ ที่ตีพิมพ์ในวารสารวิชาการฉบับนี้ เป็นความคิดเห็นเฉพาะของผู้เขียน ซึ่งอาจไม่ตรงกับความคิดเห็นของคณะที่ปรึกษาและคณะบรรณาธิการวารสารวิชาการ

ขอเชิญชวน

ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาร่วมส่งบทความวิชาการ ด้านการศึกษา มาลงเผยแพร่ในวารสารวิชาการ ความยาวไม่เกิน 5 หน้ากระดาษ A4 ขนาดตัวอักษร 16 พอยท์ (บรรณานุกรมอ้างอิง เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้องกับบทความเท่านั้น) พร้อมภาพประกอบ

เจ้าของ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ที่ปรึกษา

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน
(นางจีนภัทร ภูมิรัตน)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน
(นางกมล รอดคล้าย)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน
(นางพิเชษฐ ชุติสุข)
รองเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาระดับพื้นฐาน
(นางเบญจลักษณ์ ห้วยฟ้า)
ที่ปรึกษาด้านมาตรฐานการศึกษา
ที่ปรึกษาด้านการศึกษาพิเศษและผู้ด้อยโอกาส
ที่ปรึกษาด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้
ที่ปรึกษาด้านเทคโนโลยีเพื่อการเรียนการสอน
ที่ปรึกษาด้านพัฒนาระบบเครือข่ายและการมีส่วนร่วม
ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผน

คณะบรรณาธิการ

บรรณาธิการ :	นางสาววิภา	อักษรธรรม
ผู้ช่วยบรรณาธิการ :	นางสาวอุษณีย์	วัฒนพันธ์
	นางศุภนิตา	สูงสมัย
	นางสาวพนิดา	บัวแก้ว

ในเรื่องของความเป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยเป็นเรื่องสำคัญที่กระทรวงศึกษาธิการจะต้องดำเนินการให้เกิดขึ้น เพราะประเทศไทยมีประชากรอยู่รวมกันถึง 60 ล้านกว่าคน จะต้องมิกติกา วิธีการให้คนในสังคมอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข และเป็นพลังขับเคลื่อนสังคม และประเทศให้ก้าวหน้าต่อไป ซึ่งในเรื่องความเป็นพลเมืองก็เป็นปัญหาสำคัญของประเทศต่างๆ ในโลก เพราะบางประเทศมีเหตุความขัดแย้งรุนแรง มีการชนฆ่ากัน แต่ก็มีหลายประเทศที่สามารถแก้ไขปัญหามาโดยใช้ความเป็นพลเมือง ทำให้คนที่อยู่ร่วมกันเข้าใจว่าการอยู่รวมกันจะต้องเคารพสิทธิของผู้อื่น และรู้หน้าที่ของตนเอง

การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาความเป็นพลเมือง โดยการบอกว่าควรทำเช่นนั้น ไม่ควรทำเช่นนั้น คงจะไม่เพียงพอต่อการสร้างจิตสำนึกความเป็นพลเมือง แต่เราจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ ทดลอง และได้ใช้จนกลายเป็นวิถีชีวิตประจำวันตั้งแต่ระดับอนุบาลไปจนถึงระดับอุดมศึกษา โดยมีหลักการสำคัญ 2 ประการ คือ ความสัตย์ซื่อ คือการยึดมั่นในสิ่งที่ถูกต้อง เชื่อมั่นในสิ่งที่ได้คิดวิเคราะห์แล้วว่าดีและต้องแสดงออกมาเช่นนั้น และการรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น และไตร่ตรอง ดังคำกล่าวที่ว่า “ถึงแม้ว่าข้าพเจ้าจะไม่เห็นด้วยกับสิ่งที่ท่านพูด แต่ข้าพเจ้ายินดีสละแม้ชีวิต เพื่อให้ท่านมีสิทธิได้พูด” ในสังคมระบอบประชาธิปไตยจะต้องรับฟังความเห็นและเหตุผลของผู้อื่นแล้วนำมาไตร่ตรอง หากเราไม่เห็นด้วย ก็เสนอความคิดเห็นของเราอย่างมีเหตุผล ซึ่งผู้อื่นก็ต้องฟังความคิดเห็นของเราเช่นกัน

สำหรับการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองไม่ได้เป็นการเพิ่มชั่วโมงเรียนหรือเพิ่มการบ้าน แต่เป็นการเรียนเพื่อให้เด็กได้ใช้ชีวิตความเป็นพลเมืองจนเป็นอุปนิสัย และไม่ใช่ว่าการสอนเฉพาะในห้องเรียน หากแต่เป็นแนวทางปฏิบัติในทุกวิชา เช่น การสอนให้เด็กรู้จักรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น แล้วไตร่ตรองอย่างมีเหตุผล สิ่งที่ครูพูดอาจจะไม่ถูกเสมอไปและครูจะต้องเปิดโอกาสและกระตุ้นให้เด็กคิดและวิเคราะห์ตาม บางครั้งเด็กอาจจะคิดแตกต่างจากครู เมื่อครูและเด็กมาร่วมกันคิดแล้วอาจจะบอกว่า สิ่งที่นักเรียนคิดแตกต่างจากครูนั้นอาจจะเป็นสิ่งที่ถูกต้องก็ได้

ปาสกธดา นายพงศ์เทพ เทพกาญจนา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ

ในฐานะเป็นประธานเปิดการประชุมเชิงปฏิบัติการเรื่อง

“เทคนิคการจัดการเรียนการสอนความเป็นพลเมืองสู่การปฏิบัติ”

เมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2556 ณ โรงแรมแอมบาสซาเดอร์ สุขุมวิท กรุงเทพฯ

จากเว็บไซต์ www.moe.go.th